

E-NEWSLETTER

Sayı 13 | Ocak 2025 | www.wald.org.tr

2025

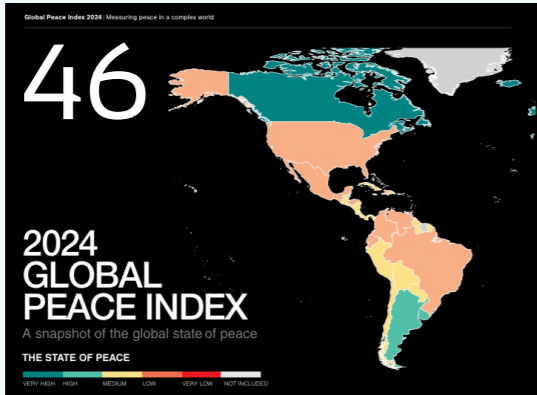
Barışın Yeni
Yol Haritası
ve Küresel
Perspektifler

The New
Roadmap for
Peace and Global
Perspectives

06

İÇİNDEKİLER

- 04 Editöryal
Editorial
- 06 Yeni Dünya Düzeni, Düzensizlik Üzerine mi İnşa Edilecek?
Will The New World Order Be Built On Disorder?
- 18 Tarihin ve Kültürün Ebedi Şehri: Diyarbakır
The Eternal City of History and Culture: Diyarbakır
- 30 3. UCLG Aracı Şehirler Dünya Forumu
The 3rd UCLG World Forum of Intermediary Cities
- 34 Uzmanı Uyardı: Bu Faydası Hep Gözden Kaçıyor!
The Expert Warned: This Benefit is Often Overlooked!
- 38 Londra'dan Oxford'a: Zamanın Ötesinde Bir Yolculuk
London to Oxford: A Journey Beyond Time
- 45 Çocuklar Bedensel Söz Haklarını Öğreniyor
Children Learn Their Body Right
- 46 Küresel Barış Endeksi 2024
The Global Peace Index (GPI) 2024

SAYI 13
OCAK 2025

WALD E-NEWSLETTER
Sayı 13 Ocak 2025 | www.wald.org.tr

İmtiyaz Sahibi
Dünya Yerel Yönetim ve
Demokrasi Akademisi Vakfı

UMUT VEREN BİR UFUK

Dr. Mehmet DUMAN

WALD Yönetim Kurulu Başkanı - WALD Chairman of the Board of Directors

2025 yılı, ekonomik ve sosyal kalkınma ekseninde dünyanın yeni dönemine ışık tutacak dinamik bir yıl olarak şimdiden kayıtlara geçiyor. Pandemi sonrası toparlanma sürecinin şekillendirdiği dönemin ardından, dünyanın çeşitli bölgelerinde ekonomik dengelerin yeniden inşa edildiği, sosyal kalkınma hedeflerinin daha da belirgin hale geldiği bir süreç içerisindeyiz.

Dünya genelinde 2024 yılı; barış çabalarının yoğunlaştığı ve ülkeler arası diyalog kanallarının yeniden canlandığı bir yıl olarak öne çıktı. Çatışmaların ve gerilimlerin gölgesinde, uluslararası toplum, krizlerin etkilerini hafifletmek ve kalıcı çözümler üretmek için iş birliği fırsatlarını artırmaya çalıştı. Bu süreç, sadece mevcut sorunların çözümünü değil, aynı zamanda uzun vadeli barış ve istikrarın temelini oluşturmayı amaçladı. Küresel sorunlara yönelik diyalog ve diplomasi çabalarının daha görünür hale geldiği bir yıl oldu.

Özellikle Avrupa, Afrika ve Asya'daki bölgesel çatışmalar, çok taraflı diplomatik girişimlerle masaya taşındı. Barış müzakereleri, uzlaşmazlıkların çözümü için umut verici adımlar sunarken, uluslararası toplumun barış için ortak bir irade sergilemesi dikkat çekti. 2024, zorluklarla dolu bir yıl olmasına rağmen, barış ve istikrar için güçlü umutların yeşerdiği bir dönem olarak hafızalarda kalacak.

Tüm bu gelişmelerin ışığında; 2025, yeşil ekonomiye geçişin şiddetle hissedildiği bir yıl olacak. Paris İklim Anlaşması kapsamında taahhüt edilen karbon nötr hedeflerine ulaşmak için hükümetler ve özel sektör, yenilenebilir enerji yatırımlarının artırılmasına ve sürdürülebilirlik projelerine odaklanıyor. Teknoloji ve yenilik öncelikli bir yaklaşımla, yapay zekâ ve dijital dönüşüm, çok sayıda sektörü yeniden tanımlıyor. İş dünyası, uzaktan çalışma modelleri ve dijital altyapıları

A PROMISING HORIZON

The year 2025 is already being recorded as a dynamic year that will shed light on the world's new era in terms of economic and social development. Following the period shaped by post-pandemic recovery, we are now in a phase where economic balances are being reestablished across various regions of the world, and social development goals are becoming more prominent.

Globally, 2024 stood out as a year marked by intensified peace efforts and the revitalization of dialogue channels between nations. In the shadow of conflicts and tensions, the international community worked to expand opportunities for collaboration to mitigate the impacts of crises and develop lasting solutions. This process aimed not only to resolve existing issues but also to lay the foundation for long-term peace and stability. It was a year in which dialogue and diplomatic efforts addressing global challenges became more visible.

Regional conflicts, particularly in Europe, Africa, and Asia, were brought to the table through multilateral diplomatic initiatives. Peace negotiations offered promising steps toward resolving disputes, highlighting the international community's collective will for peace. Despite being a year filled with challenges, 2024 will be remembered as a period when strong hopes for peace and stability began to flourish.

In light of all these developments, 2025 is set to be a year where the transition to a green economy is strongly felt. To achieve the carbon-neutral targets pledged under the Paris Climate Agreement, governments and the private sector are focusing on increasing investments in renewable energy and sustainability projects. With a technology- and innovation-driven approach, artificial intelligence and digital transformation are redefining numerous industries. The business world is evolving into a more flexible and

daha da entegre ederek daha esnek ve kapsayıcı bir yapıya evriliyor. Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın (SKA) son 2030 hedefleri, bu yıl daha büyük bir ivme kazanıyor. Özellikle eşitlik, sosyal adalet ve kapsayıcı kalkınma konuları, hükümetler, STK'lar ve uluslararası kurumların ana odağında.

Kadınların ve gençlerin ekonomik katılımı, toplumsal dönüşümün temelini oluşturuyor. Ayrıca, eğitimde eşitlik ve teknolojik erişimin yaygınlaştırılması, küresel düzeyde öncelikli hale gelmiş durumda. Dijital eğitim platformlarının artışı, sadece kentsel alanlarda değil, köylerde ve küçük yerleşimlerde de çocuklara ve gençlere eşit fırsatlar sunma potansiyeli taşıyor.

2025'in en dikkat çekici özelliklerinden biri de, ülkeler arasındaki dayanışmanın yeniden öne çıkması olacak. İklim krizine karşı kolektif hareketlerin, bölgesel ve küresel işbirliğin önemini vurguladığı bu dönemde, dayanışma ekonomisi kavramı giderek daha fazla benimseniyor. Yerel kalkınma, köklü bir değişim hareketinin temeli olurken, şeffaflık ve hesap verebilirlik dünyanın her yerinde daha fazla talep ediliyor.

2025 yılı, zorluklarla birlikte büyük fırsatları da beraberinde getiriyor. Hem ekonomik hem de sosyal alanda yenilikçi ve kapsayıcı yaklaşımlar, dünyayı daha iyi bir geleceğe taşıma potansiyeline sahip. Bu dönüşümün bir parçası olmak, bireyler ve kurumlar için büyük bir sorumluluk ama aynı zamanda unutulmaz bir fırsat.

2025'in küresel barış eksenindeki en büyük mesajı, diyalog ve iş birliğinin gücüne duyulan inancın yenilenmesi. İnsanlık, karşılaşılan büyük zorluklara rağmen, bölünmelerin değil birleşmelerin, çatışmaların değil çözümlerin mümkün olduğunu gösterdi. Bu yıl, barışın sadece bir hedef değil, her gün yeniden inşa edilmesi gereken bir süreç olduğunu bir kez daha hatırlattı. 2025'e girdiğimiz bu günlerde, umut ışıkları hiç olmadığı kadar parlak görünüyor. Çünkü 2025, barışın mümkün olduğunu hatırlatan bir yıl olarak hafızalarda kalacak.

“ Gelin hep birlikte, 2025'i bir dönüşüm, dayanışma ve barış yılı olarak hafızalara kazıyalım... ”

inclusive structure by further integrating remote work models and digital infrastructures. The United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs) for 2030 are gaining greater momentum this year. Issues such as equality, social justice, and inclusive development remain central to the agendas of governments, NGOs, and international organizations.

The economic participation of women and youth forms the foundation of societal transformation. Moreover, achieving equality in education and expanding access to technology have become global priorities. The rise of digital education platforms holds the potential to provide equal opportunities to children and youth not only in urban areas but also in villages and smaller settlements.

One of the most striking features of 2025 will be the renewed emphasis on solidarity among nations. In this period, where collective actions against the climate crisis underscore the importance of regional and global cooperation, the concept of the solidarity economy is gaining increasing traction. Local development serves as the foundation of a profound transformation movement, while transparency and accountability are being demanded more than ever worldwide.

The year 2025 brings not only challenges but also great opportunities. Innovative and inclusive approaches in both economic and social spheres hold the potential to lead the world toward a better future. Being part of this transformation is a significant responsibility for individuals and institutions, but it is also an unforgettable opportunity.

The greatest message of 2025 in the axis of global peace is the renewed belief in the power of dialogue and collaboration. Despite the significant challenges humanity faces, it has shown that unity is possible over division and solutions over conflicts. This year has once again reminded us that peace is not just a goal but a process that must be rebuilt every day. As we enter 2025, the lights of hope shine brighter than ever, as this year will be remembered as one that reaffirmed the possibility of peace.

“ Let us come together to engrave 2025 in our memories as a year of transformation, solidarity, and peace... ”

YENİ DÜNYA DÜZENİ, DÜZENSİZLİK ÜZERİNE Mİ İNŞA EDİLECEK?

Doç. Dr. Furkan KAYA
Yeditepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Doktor Öğretim Üyesi

Dünya hızla değişirken, "Yeni Dünya Düzeni" kavramı yeniden küresel tartışmaların odağına yerleşti. Ancak bu geçiş süreci, artan jeopolitik gerilimler, ekonomik belirsizlikler ve değişen güç dengeleri ile şekilleniyor ve önemli bir soruyu gündeme getiriyor: Bu yeni düzen, düzensizlik üzerine mi inşa ediliyor?

Bu özel röportajda, uluslararası ilişkilerin değişen dinamiklerini ele alıyor, geleceği şekillendiren zorlukları ve fırsatları inceliyoruz. Konunun uzmanı; Yeditepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Furkan KAYA, küresel yönetişimin rolünü, ekonomik yeniden yapılanmaları ve belirsizlik çağında istikrar arayışını siz değerli okurlarımız için değerlendirdi. Yeni bir denge sağlanabilir mi, yoksa küresel kaos daha da mı derinleşiyor?

WILL THE NEW WORLD ORDER BE BUILT ON DISORDER?

Assoc. Prof. Dr. Furkan KAYA
Assistant Professor at Yeditepe University,
Faculty of Arts and Sciences

As the world rapidly changes, the concept of the "New World Order" has once again become the focal point of global discussions. However, this transition process is shaped by increasing geopolitical tensions, economic uncertainties, and shifting power balances, raising a critical question: Is this new order being built on disorder?

In this exclusive interview, we explore the evolving dynamics of international relations, examining the challenges and opportunities that shape the future. Our expert, *Assoc. Prof. Dr. Furkan Kaya* from Yeditepe University, shares his insights on the role of global governance, economic restructuring, and the quest for stability in an era of uncertainty. Can a new balance be achieved, or is global chaos deepening further?

Dünya siyasi tarihi, özellikle II. Dünya Savaşı'ndan itibaren her yıl farklı bir siyasi dinamik, dış politika, ekonomi ve teknolojiyle şekillenmiştir. Benzer şekilde, I. Dünya Savaşı'ndan itibaren de her dönemin kendine özgü siyasi ve ekonomik koşulları oluşmuş, teknolojik gelişmeler yeni imkanlar sunmuştur. Bu doğrultuda, her on yılın farklı bir ekonomik veya siyasi sistemi beraberinde getirdiğini söylemek mümkündür. Ama bence bu bugünkü yaşadığımız meselelerin en büyük kırılma anı tabii ki Birinci Dünya savaşıydı. Çünkü Birinci Dünya Savaşı tarihteki en büyük cihan harbi idi ve bununla beraber dünya siyasal sistemi üzerinde, dünya ekonomi sistemi üzerinde değişimler başladı.

1815'teki Napolyon Savaşları'ndan sonra Avrupa Birliği fikri ilk kez gündeme gelmeye başladı. 1823'te ise Amerika Birleşik Devletleri Başkanı James MONROE, Monroe Doktrini'ni ilan etti. Bu doktrin, Amerika'yı dış dünyadan izole etmeyi ve kendine duvarlar örmeyi amaçlıyordu. Aslında bu yaklaşım, günümüzde Donald TRUMP'ın "Amerika'yı yeniden büyük yapacağız" söylemine benziyor. MONROE, Amerika'nın hem Kuzey hem de Güney kıtalarını kendi etki alanı olarak görerek, dış müdahaleye kapalı olduğunu belirtti. Neden bunu söylüyorum? Geçmişte bugün arasında ciddi köprüler kurmak gerekiyor anlayabilmek için.

Ama görüldü ki 1823'ten 1910'a kadar Amerika, Birinci Dünya Savaşı'na hazırlanan bir sürece girdi. Hem ekonomik olarak hem kendi iç meselelerinin halli konusunda ve Amerika'nın büyük bir imparatorluk gücü olarak ortaya çıkmasında o 100 yıllık demleme sürecinin çok büyük bir etkisi var.

Aynı dönemde Büyük Britanya İmparatorluğu'nun denizlerdeki gücü gerilemeye başladı ve I. Dünya Savaşı'ndan sonra bu gerileme daha da belirgin hale geldi. Amerika, I. Dünya Savaşı'na dahil olduktan sonra II. Dünya Savaşı ve sonrasına yönelik bir prova niteliğinde kendini göstermeye başladı.

I. Dünya Savaşı'nın esas çıkış sebebi, Osmanlı Devleti'nin topraklarını paylaşma mücadelesiydi. Mezopotamya, Ortadoğu'daki enerji kaynakları ve yeni oluşacak ticaret rotaları bu mücadelenin merkezindeydi. Bağımsızlık kazanan devletlerin kontrol altına alınması ve sömürgeleştirilmesi hedefleniyordu. Ancak benim bakış açısına göre, 17 büyük Türk devletinin bir daha kurulmasını engellemek esas amaçtı. Osmanlı Devleti'nin 16 devlet olarak kabul edildiğini biliyorsunuz.

Tarihte 1071 yılı, Alparslan'ın Anadolu'ya gelişi olarak kabul edilir ve hep Türklerin Anadolu'ya ilk girişi olarak anlatılır. 1071, kapıların bize açıldığı tarih olarak anlatılabilir da aslında Anadolu'ya son girişimizdir.

The history of world politics, particularly since World War II, has been shaped each year by different political dynamics, foreign policy shifts, economic developments, and technological advancements. Similarly, since World War I, each era has developed its own unique political and economic conditions, with technological advancements offering new opportunities. In this context, it is possible to argue that each decade has brought about a different economic or political system. However, in my opinion, the most significant turning point in the issues we face today was undoubtedly World War I. This was because World War I was the greatest global conflict in history at the time, and with it, profound changes began to take place in the global political and economic systems.

The idea of a European Union first emerged after the Napoleonic Wars in 1815. In 1823, U.S. President James MONROE announced the Monroe Doctrine, which aimed to isolate America from the outside world and build protective barriers around itself. This approach, in many ways, resembles Donald TRUMP's "Make America Great Again" rhetoric today. MONROE declared that both North and South America were within the U.S. sphere of influence and closed to external intervention. Why do I mention this? Because to truly understand the present, we need to build strong bridges to the past.

However, it was observed that from 1823 to 1910, America entered a process of preparation for World War I. This 100-year brewing period had a significant impact both economically, in resolving its internal affairs, and in America's emergence as a major imperial power.

During the same period, the naval dominance of the British Empire began to decline, and this decline became even more pronounced after World War I. After joining World War I, America started to position itself as a rehearsal for World War II and the period that followed.

The primary cause of World War I was the struggle to divide the territories of the Ottoman Empire. Mesopotamia, the energy resources of the Middle East, and emerging trade routes were at the center of this conflict. The goal was to bring newly independent states under control and colonize them. However, from my perspective, the main objective was to prevent the re-establishment of another great Turkish state. You are aware that the Ottoman Empire is considered one of the 16 great Turkish states.

In history, the year 1071 is recognized as the arrival of Alp Arslan in Anatolia and is often narrated as the Turks' first entry into the region. While 1071 is portrayed as the year the doors were opened to us, it was, in fact, our last entry into Anatolia.

Çünkü 1071'den binlerce yıl önce, hatta 10.000-12.000 yıl evveline kadar Anadolu'da Türk tarihine ait izler, mezarlar ve yerleşimler bulunmuştur. Burada yaşayan topluluklar arasında Hattiler, Sakalar, İskitler ve Altaylar gibi gruplar yer almıştır.

Göbeklitepe kazılarında da birçok ibare, malzeme ve kanıt ortaya çıkmıştır. Dünya uluslararası hikaye sisteminde merkez coğrafya olarak görülen Anadolu jeopolitiği, I. Dünya Savaşı'nı çıkaranlar açısından da büyük önem taşımaktadır. Hem Osmanlı'yı yıkmak hem de savaş sonrası Osmanlı'ya imzalatılan Mondros Mütarekesi ve Sevr Anlaşması ile yeni kurulacak Türk Cumhuriyeti'ni sömürgeleştirmek ve "büyük tarihinizin sonu geldi" mesajı vermek amacıyla itibar sarsıcı ve yok edici bir politika izlediler.

Ancak Millî Mücadele bu oyunu bozdu. Bu tarihlerde millî sınırlarımızı çizdik ve İstanbul'un doğusunda bitmeyen bir oyun başladı. Çünkü Şark Meselesi, Osmanlı'yı yıkmak ve yeni bir düzen kurmak üzerine inşa edilmişti.

Bu mesele üzerinden Boğazlar, Hatay ve Türkiye'nin diğer Misak-ı Millî topraklarında pek çok oyun oynandı ve gerçekleştirildi. I. Dünya Savaşı, II. Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş süreci, bu planların iz düşümünü oluşturdu ve yaşadığımız dönemin kapısını araladı. Bugün, 2024'ten 2025'e geçerken her yıl coğrafyamızın daha tehlikeli, daha kırılğan ama aynı zamanda daha fazla fırsat barındıran bir hale gelmesi, işte bu derin tarihsel süreçten kaynaklanıyor.

Bugün Türkiye açısından son gelişmeler büyük önem taşıyor. Orta Doğu'da yaşanan Arap Baharı süreci ve Türkiye'nin 1984'ten beri PKK ile yürüttüğü mücadele, daha önceki dönemlerin izdüşümleriyle birlikte ele alındığında, aslında II. Dünya Savaşı konjonktürünün etkilerini görmek mümkündür. Bu süreç, nükleer silahlanmanın başladığı, blokların oluştuğu ve bu blokların semsiyesi altındaki ülkelerin birbirlerine açık savaş ilan edemeyeceği bir dönemin kapısını aralamıştır.

Türkiye, 1950'den itibaren NATO üyesi olduğu için doğrudan savaş ilan edilmesi mümkün olmayınca, paramiliter güçler ve vekil unsurlar devreye sokulmuştur. Bunun bir örneği, 1955'te Kıbrıs'ta yaşanan terör faaliyetleridir. Türkiye açısından Kıbrıs, kritik bir mesele olmuş ve 27 Mayıs'ta idam edilen isimlerden biri olan Fatin Rüştü ZORLU'nun davasında da Kıbrıs önemli bir yer tutmuştur.

Türkiye'nin güvenliğini sağlayan üç temel unsur bulunmaktadır: Kıbrıs, Hatay ve Türk Boğazları. Anadolu, jeopolitik açıdan bir kilit niteliğindedir ve bu üç altın anahtar, bu kilidin korunmasını sağlamaktadır. Türkiye, bu anahtarları elinde tutarak Anadolu'nun kilidini kırıp

Evidence, tombs, and settlements dating back thousands of years some even 10,000 to 12,000 years have been found, proving the presence of Turkish history in Anatolia long before 1071. Among the communities that lived in the region were the Hattians, Sakas, Scythians, and Altaians.

The excavations at Göbekli Tepe have also revealed various inscriptions, artifacts, and evidence supporting this claim. Anatolia, regarded as the central geography in the international narrative of history, held great significance for those who instigated World War I. Their strategy was to destroy the Ottoman Empire and, through the Mondros Armistice and the Treaty of Sèvres, imposed after the war, send a message that "your great history has come to an end" while also attempting to colonize the newly founded Turkish Republic.

However, the National Struggle disrupted this plan. During this period, we defined our national borders, and an ongoing geopolitical struggle east of Istanbul began.

The Eastern Question was fundamentally about dismantling the Ottoman Empire and establishing a new order. Various plots were devised and executed regarding the Straits, Hatay, and other Misak-ı Millî territories. The events of World War I, World War II, and the Cold War were direct reflections of these plans and shaped the era we live in today. As we transition from 2024 to 2025, the increasing fragility and danger of our geography, coupled with growing opportunities, stem from this deep historical process.

The latest developments are of great significance for Turkey today. When examining the Arab Spring process in the Middle East and Turkey's struggle against the PKK since 1984 in the context of past historical reflections, it is possible to see the lingering effects of the World War II conjuncture. This period marked the beginning of nuclear armament, the formation of geopolitical blocs, and the emergence of an era in which countries under these blocs' influence could no longer openly declare war on one another.

Since Turkey became a NATO member in 1950, direct war declarations against it became impossible, leading to the use of paramilitary forces and proxy elements instead. One example of this was the terrorist activities in Cyprus in 1955. For Turkey, Cyprus has remained a critical issue, playing a significant role even in the trial of Fatin Rüştü ZORLU, one of the figures executed after the May 27 coup.

Turkey's security is based on three fundamental elements: Cyprus, Hatay, and the Turkish Straits. Anatolia serves as a geopolitical key, and these three golden keys ensure its protection. By holding onto these keys, Turkey has maintained this balance for a century, countering forces

Türkistan'a ilerlemek isteyen güçlere karşı 100 yıldır bu dengeyi muhafaza etmektedir.

Daha büyük bir grand strateji perspektifinden bakıldığında, Anadolu, Asya, Afrika ve Avrupa'nın altın anahtarı konumundadır. Üç kıtaya jeopolitik hakimiyet kurmak isteyen güçlerin, Anadolu'nun anahtarını ellerinde tutmaları gerekmektedir ve tarih boyunca yaşanan savaşların temel sebebi de budur. Günümüzde Ukrayna Savaşı, Adalar Denizi'ndeki gerilimler, Türkistan, Karabağ ve Suriye'deki iç savaş gibi meselelerin temelinde de bölgenin kontrolünü sağlayamama sorunu yatmaktadır.

Dolayısıyla Türkiye'nin, her geçen yıl artan bu tehlikeyi görerek öncelikle iç bütünlüğünü sağlaması ve ardından dış bütünlüğünü tesis etmek için stratejiler geliştirmesi hayati önem taşımaktadır. Bu çerçevede Suriye'yi ele aldığımızda, Osmanlı'nın bakiyesi olan Şam, Halep ve Musul vilayetleri bir zamanlar bütüncül bir kontrol altındaydı. Ancak I. Dünya Savaşı'nda Arap isyanları ve istihbarat savaşlarıyla bu yapı dağıtıldı.

Bugün Türkiye'nin, Esed rejiminin devrilmesi sonrası Suriye'nin yeniden inşasında yürüttüğü siyaset, aslında 100 yıllık bir istihbarat savaşının rövanşı

that seek to break the Anatolian lock and advance toward Turkistan.

From a broader grand strategy perspective, Anatolia serves as the golden key to Asia, Africa, and Europe. Any power seeking geopolitical dominance over these three continents must first secure control over Anatolia, which has historically been the root cause of numerous conflicts. Today, the inability to assert control over the region remains at the core of various global crises, including the war in Ukraine, tensions in the Aegean Sea, conflicts in Turkistan and Karabakh, and the ongoing civil war in Syria.

Therefore, it is of vital importance for Turkey to recognize the growing threats each year, first ensuring its internal unity and then developing strategies to establish its external cohesion. In this context, when we examine Syria, the Ottoman legacy provinces of Damascus, Aleppo, and Mosul were once under unified control. However, during World War I, this structure was dismantled through Arab revolts and intelligence wars.

Today, Turkey's policies in the reconstruction of Syria following the potential fall of the Assad regime can be seen as the continuation of a century-long intelligence struggle.

niteliğindedir. Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT), burada hem terörle mücadelede hem de Suriye'nin toprak bütünlüğünü koruma ve bir terör garnizon devleti oluşumunu engelleme noktasında hassas operasyonlar gerçekleştirmiştir.

Bu süreçte kritik bir dönüm noktası, 15 Temmuz 2016 FETÖ darbe girişimiydi. Bu darbe girişimi yalnızca bir askeri kalkışma değil, Türkiye'yi işgal etme planının bir parçasıydı. Eğer darbe başarılı olsaydı, Türkiye'nin güneyinde NATO birlikleriyle birlikte Amerikan kuvvetleri konuşlanacak, ordu ve güvenlik güçleri çökertilecek, ülke savunmasız bırakılacaktı. Ardından, Toroslar'ın güneyinden başlayarak geniş çaplı bir işgal hareketi devreye sokulacaktı. Bu sürecin nihai hedefi, "Büyük Kürdistan" projesini hayata geçirmektir. Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi, İran'ın batısı, Irak ve Suriye'nin belirli bölgelerini kapsayan bir yapıyla sözde devlet kurulması planlanıyordu. Ancak Türkiye, bu planı bozarak hem darbe girişimini engelledi hem de dünyaya meydan okudu. Bunun en somut göstergesi, Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı ve Pençe gibi dört büyük sınır ötesi harekâtle ordunun ayakta olduğunu kanıtlamasıdır. Türkiye, bu operasyonlarla yalnızca karada bir garnizon devlet kurulmasını engellemekle kalmadı, aynı zamanda terör devletinin Doğu Akdeniz'e ulaşmasını da önledi. Eğer bu yapı Doğu Akdeniz'e çıkış sağlamış ve uluslararası

The National Intelligence Organization (MİT) has played a crucial role in this process, conducting sensitive operations both in counterterrorism efforts and in preventing the formation of a terrorist buffer state, while also contributing to the preservation of Syria's territorial integrity.

A critical turning point in this process was the July 15, 2016, FETÖ coup attempt. This was not merely a military uprising but a part of a broader plan to occupy Turkey. Had the coup succeeded, NATO forces, along with American troops, would have been deployed in Turkey's south, dismantling the military and security apparatus, leaving the country defenseless. Following this, a large-scale invasion would have been initiated from the southern slopes of the Taurus Mountains. The ultimate goal of this operation was to implement the so-called "Greater Kurdistan" project. The plan envisioned establishing a pseudo-state encompassing Turkey's Southeastern Anatolia Region, western Iran, and parts of Iraq and Syria. However, Turkey disrupted this plan by not only thwarting the coup attempt but also challenging the global order. The most concrete evidence of this was the successful execution of four major cross-border military operations Euphrates Shield, Olive Branch, Peace Spring, and Claw demonstrating that the Turkish military remained strong and operational. Through these operations, Turkey not only prevented the establishment of a terrorist buffer state on land but also blocked its access to the Eastern Mediterranean. Had this entity secured access

tanınırlık kazanmış olsaydı, bu terör devletine bir Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) hakkı da tanınacaktı. Böylece, Doğu Akdeniz'de Türkiye'ye karşı bir ekonomik ve askeri cephe açılmış olacaktı. Akdeniz'de ilan edilecek bir karasuları ve Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) sahası, doğrudan Kıbrıs'a bakacaktı. Böylece İskenderun Körfezi ve Antalya Körfezi başta olmak üzere, Türkiye'nin denize çıkış yolları tamamen engellenmiş olacaktı. Bu durum, Türkiye'yi Mersin'den bile denize giremeyecek hale getirerek Mavi Vatan doktrininin çökmesine yol açacaktı. O zaman ne olacaktı? Hatay düşecek, Hatay'ın ardından Kıbrıs düşecekti. Sonrasında hedef Türk Boğazları olacaktı. Türk Boğazlarının kontrol altına alınması, İstanbul'un işgal edilmesi anlamına gelecekti ve işte bu, Sevr Haritası'nın hayata geçirilmesiydi. Hayal ettikleri plan buydu.

Ben hep şunu söylüyorum: Orta Doğu'da yaşanan savaşların temelinde İstanbul yatıyor. Şam, Halep, İsrail'in Gazze'de yaptığı katliamlar, Irak, İran... Hepsinin asıl amacı İstanbul. Küresel güçlerin büyük stratejisinde İstanbul ana merkez olarak görülüyor. "İstanbul bizim olmadıktan sonra dünya hâkimiyetini kuramayız" düşüncesi hâkim. Bunu Napolyon da söylüyor: "Türk Boğazlarını yöneten, İstanbul'u yöneten, dünyayı yönetir." İstanbul, dünya başkentidir ve esas hedef İstanbul'dur. Tüm yollar İstanbul'a çıkıyor.

İsrail'in Nil ile Fırat arasındaki bölgeyi kapsayan söylemi de burada devreye giriyor. İsrail'in ideolojisine göre burası, Tanrı tarafından vaat edilen topraklar olarak görülüyor ve "Büyük İsrail" projesi bunun üzerine kurulu. Peki, bu nasıl gerçekleşecek? Armegeidon Savaşı dedikleri savaşla. Tanrı ile Deccal savaşacak ve bu savaş burada çıkacak diyorlar. Bugün de burada büyük bir savaş çıkarmaya çalışıyorlar ki "Hazreti İsa gelsin ve kıyamet kopsun."

Fakat asıl mesele Nil ile Fırat arasındaki bölge. Burası sadece bir inanç meselesi değil, stratejik olarak da hayati bir bölge. Çünkü Mezopotamya, dünyanın en verimli topraklarına sahip ve su kaynakları açısından kritik bir alan. Fırat ve Dicle, Mezopotamya'nın mavi kanıdır, hayat damarlarıdır. Burada suyu kontrol eden, bölgenin gerçek hakimi olur. Petrol ikame edilebilir, ama su ikame edilemez. İngiltere'nin eski savaş bakanı ve başbakanı Winston Churchill'in dediği gibi: "Bir damla petrol, bir damla kandan daha değerlidir." Ancak günümüzde bu denklemin değiştiğini görüyoruz. Artık "Bir damla su, iki

to the Eastern Mediterranean and gained international recognition, it would have been granted the right to declare an Exclusive Economic Zone (EEZ). This, in turn, would have created an economic and military front against Turkey in the Mediterranean. The declaration of territorial waters and an EEZ would have directly faced Cyprus, effectively cutting off Turkey's maritime access routes, including the Gulf of İskenderun and the Gulf of Antalya. In such a scenario, Turkey would have been unable to access the sea even from Mersin, leading to the collapse of the Blue Homeland (Mavi Vatan) doctrine. And then what? Hatay would have fallen, followed by Cyprus. The ultimate target would have been the Turkish Straits, and controlling them would have meant the occupation of Istanbul—essentially bringing the Treaty of Sèvres map to life. This was the grand plan they envisioned.

I always say this: At the core of the wars in the Middle East lies Istanbul. Whether it's Damascus, Aleppo, the massacres committed by Israel in Gaza, or conflicts in Iraq and Iran—ultimately, they all revolve around Istanbul. In the grand strategy of global powers, Istanbul is seen as the central hub. The prevailing thought is: "Without controlling Istanbul, we cannot achieve world domination." Even Napoleon recognized this, stating: "Whoever controls the Turkish Straits, controls Istanbul; and whoever controls Istanbul, rules the world." Istanbul is the capital of the world, and the ultimate target is always Istanbul. All roads lead to Istanbul.

Israel's narrative regarding the region between the Nile and the Euphrates comes into play here. According to Israel's ideology, this area is considered the land promised by God, and the "Greater Israel" project is built upon this belief. So, how is this supposed to happen? Through the war they call the Battle of Armageddon. According to this prophecy, God and the Antichrist will fight, and this battle will take place in the Valley of Megiddo. The word "Armageddon" comes from this concept Armageddon = Har Megiddo, yani büyük savaş alanı. Neresi gösteriliyor? Suriye, Filistin ve Lübnan'ı içine alan bölge. Deniz olması şart değil ama savaş burada çıkacak diyorlar. Bugün de burada büyük bir savaş çıkarmaya çalışıyorlar ki "Hazreti İsa gelsin ve kıyamet kopsun."

However, the real issue lies in the region between the Nile and the Euphrates. This is not just a matter of faith—it is also a strategically vital area. Mesopotamia holds some of the most fertile lands in the world and is a critical zone in terms of water resources. The Euphrates and Tigris rivers are the lifeblood of Mesopotamia, its vital arteries. Whoever controls the water here becomes the true ruler of the region. Oil can be substituted, but water cannot. As former British War Minister and Prime Minister Winston Churchill once said: "A drop of oil is more valuable than a drop of blood." However, today we see that this equation has changed. Now,

damla kana" mal oluyor. Yaşadığımız savaşların daha kanlısı gelme ihtimali çok yüksek.

Daha da ileri giderek, Nil ile Fırat arasındaki bölgenin kimlere bırakılacağını söylüyorlar. Orada bir terör devleti kurmayı ve bunu İkinci İsrail Projesi gibi eklemeyi hedefliyorlar. Ne ortaya çıkıyor? Türkiye'yi içine alan, Akdeniz'e hâkim ve Kafkaslara kadar uzanan bir yapılanma hayali. Peki, bizim tezimiz ne? Öncelikle sınırlarımızı korumak ve su kaynaklarının kontrolünü İsrail'in insafına bırakmamak. Burada Mısır da devreye giriyor. İsrail'in bir sonraki hedefi Sina Çölü'nü işgal etmek ve Mısır'ı kontrol altına almak.

İsrail'in Gazze'ye yönelik planları da bu büyük projenin bir parçası. Gazze'yi bir liman şehri yaparak, yeni bir Dubai yaratma hedefi var. Bununla ilgili yayınlarda da anlattım. 8 yıl önce çıkan bir röportajda, İsrail Başbakanı Netanyahu'nun "Gazze 2035" projesinden bahsedildi. O belgelerde yüksek kuleler, tarım alanları ve sondaj kuleleri yer alıyordu. Gazze'nin açıklarında devasa doğalgaz rezervleri var. Hesaplanmamış karbon kaynakları var. Gazze'nin MEB sahasında bulunan Afrodit ve Leviathan bölgeleri, Mısır'a kadar uzanıyor. O bölge tam bir menteşe noktası. En son Trump bile "Gazze çok güzel bir yer, havası güzel, suyu güzel" dedi. Peki, niye? Çünkü İsrail, orayı tamamen ele geçirmek için ellerini ovuşturuyor. Bir kez daha söyleyeyim, adamların amacı burada tamamen insan ordusunu kaldırmak, bütün iskânı yok etmek, altyapısıyla üst yapısıyla sonra yeni bir şehir inşa etmek. İşte kabul

"A drop of water costs two drops of blood." The likelihood of even bloodier wars in the future is alarmingly high.

Going even further, they openly discuss who will control the region between the Nile and the Euphrates. Their goal is to establish a terrorist state in this area and integrate it as part of a Second Israel Project. What does this lead to? A vision of a geopolitical structure that encompasses Turkey, dominates the Mediterranean, and extends all the way to the Caucasus. So, what is our position? First and foremost, to protect our borders and ensure that control over water resources is not left to Israel's discretion. At this point, Egypt also comes into play. Israel's next target is to occupy the Sinai Desert and bring Egypt under its control.

Israel's plans for Gaza are also part of this larger project. The goal is to transform Gaza into a port city and create a new Dubai. I have discussed this in previous publications as well. In an interview published eight years ago, Israeli Prime Minister Netanyahu mentioned the "Gaza 2035" project. The documents referenced in that interview depicted high-rise towers, agricultural zones, and drilling rigs. Off the coast of Gaza lie massive natural gas reserves and untapped carbon resources. The Aphrodite and Leviathan fields, located within Gaza's Exclusive Economic Zone (EEZ), extend all the way to Egypt. This area serves as a crucial hinge point. Even U.S. President Donald TRUMP once remarked, "Gaza is a beautiful place the air is nice, the water is nice." But why would he say that? Because Israel is eagerly preparing to take full control of the region. Let me say it again: Their goal here is to completely eliminate human armies, erase all settlements, demolish both the infrastructure and superstructure, and then build an entirely

edeceğini düşünüyorum dedi. Evet, evet, Mısır orada insanları görün, işin içinde dairesi de o konuşmuş. En son sırf Gazze'deki hareketi kaldırmak 14 yıl sürdü. 14 yıl harfi kaldırmak bir de oraya inşasını düşünüp, altyapısı, üst yapısı, her şeyini. O zaman 2035 vizyonu çıkıyor karşımıza. 2031-2040'a kadar Gazze'yi, nasıl diyelim, bir Dubai mi bilelim, bir tatil yöresi mi bilelim, oradaki insanların cebine göstermelik para koyarak Filistin davasını bitirmek ve Gazze açıklarındaki enerji kaynaklarına el koymak amacıyla bir dönüşüm projesi hazırlıyorlar. Peki, orası sizin mi? Hayır. Filistin'in mi olacak? Hayır. Peki, nasıl olacak bu iş? Demek ki burada bir "supranasyonel" yani uluslar üstü bir yapılanma var. Buradaki kaynaklara el koyup, Gazze'yi ve Filistin davasını tamamen bitirmek üzere düğmeye basmış vaziyetler. TRUMP zaten iş adamı olduğu için bu süreci "yeşil para" açısından değerlendiriyor. Bu anlamda bir diğer proje Ben Gurion Kanal Projesi. O da hemen Gazze kıyılarında, Gazze'nin bittiği noktadan Akabe Körfezi'ne ulaşan ikinci bir Süveyş Kanalı projesidir. Burada da alternatif bir ticaret rotası oluşturmak, Mısır'ı daha çok kontrol altında tutmak ve buradan geçen gemilerden alınacak vergilerle İsrail'e büyük bir ekonomik gelir sağlamak hedefleniyor.

Bir de tabii orada işleyen boru hatları var. 2003 Irak Savaşıyla beraber pasifize edilen bu hatların tahliye edilmesi ve yeniden işler hale getirilmesi planlanıyor. O da şöyle: Gazze'deki Golan Tepeleri'nden, Suriye'nin Deyrizor bölgesine ve en son güneydeki Irak sınırına kadar uzanan bir bölgede yeni bir koridor oluşturulması öngörülüyor. Bu projenin adı Davut Koridoru Projesidir. Siyon Projesi de buradan türetilmiştir. "Biz" dediler, Kuzey Irak'la ticaret yapacağız, PKK'lı ve PYD'li Fırat'ın doğusundaki yapılanmayla ticaret yapacağız. Hem oraya bir asfalt dökerek güvenliği kendi lehlerine sağlayacaklar hem geçişleri kontrol altına alacaklar hem de petrol boru hattının güvenliğini kendi ellerinde tutarak bölgesel güç dengelerini değiştirecekler. Dolayısıyla bunların hepsi aslında Türkiye'nin direkt ulusal güvenliğini ilgilendiren çok önemli hadiseler. Kafkasya'yı da bunun içinde düşünebiliriz. Kuzey Kafkasya ve Güney Kafkasya'da, özellikle Karabağ Zaferi ile beraber Azerbaycan-Türkiye ilişkileri, sadece "tek millet" söylemiyle değil, devlet olarak da bir bütünleşmeyi temsil etmektedir. Türkistan ve Türk Devletleri Teşkilatı açısından da bu durum çok önemli bir harç oluşturmuştur.

İran bu noktada tedbirli davranmaya çalışıyor, ancak yanlış yapıyor. Türkiye, İran'ı teröre karşı birlikte hareket etmeye ve mücadele etmeye çağırdı, ancak İran, 40 yıldır mezhepçi ve ideolojik bakış açısıyla hareket ederek Türkiye'yi bir rakip olarak gördü ve bu yüzden samimi bir iş birliği geliştirmede. Ancak

new city. They believe this plan will be accepted. Yes, yes, Egypt sees the people there, and its involvement in the process is also being discussed. It took 14 years just to eliminate the resistance movement in Gaza. Now, imagine the time required not only to remove the population but also to rebuild everything the infrastructure, superstructure, and the entire city. This is where the 2035 vision comes into play. Between 2031 and 2040, the plan is to transform Gaza whether into a new Dubai or a resort destination while placing symbolic amounts of money into the hands of the remaining population to officially end the Palestinian cause and seize control of offshore energy resources. So, is that land truly theirs? No. Will it belong to Palestine? No. Then how will this work? This indicates the presence of a supranational structure an entity beyond national sovereignty that is actively seizing control of resources and pushing the button to completely erase Gaza and the Palestinian cause. Trump, being a businessman, views this entire process through the lens of "green money." There are also existing pipeline networks in the region, which were largely deactivated following the 2003 Iraq War. Plans are now in place to evacuate and reactivate these pipelines. The proposed plan envisions the creation of a new corridor extending from Gaza to the Golan Heights, through Syria's Deir ez-Zor region, and finally reaching the southern Iraqi border.

There are also existing pipeline networks in the region, which were largely deactivated following the 2003 Iraq War. Plans are now in place to evacuate and reactivate these pipelines. The proposed plan envisions the creation of a new corridor extending from Gaza to the Golan Heights, through Syria's Deir ez-Zor region, and finally reaching the southern Iraqi border. There are also existing pipeline networks in the region, which were largely deactivated following the 2003 Iraq War. Plans are now in place to evacuate and reactivate these pipelines. The proposed plan envisions the creation of a new corridor extending from Gaza to the Golan Heights, through Syria's Deir ez-Zor region, and finally reaching the southern Iraqi border. Therefore, all of these are highly significant developments that directly concern Turkey's national security. The Caucasus should also be considered within this framework. In both North and South Caucasus, particularly after the Karabakh Victory, Azerbaijan-Turkey relations have evolved beyond the mere slogan of "one nation", representing a deeper state-level integration. This has also served as a crucial bonding factor for Turkistan and the Organization of Turkic States.

Iran is trying to act cautiously at this point, but it is making a mistake. Turkey has called on Iran to cooperate and fight against terrorism together, but for 40 years, Iran has operated with a sectarian and ideological perspective, viewing Turkey as a competitor and failing to develop genuine cooperation. However, Iran is currently facing

şu anda İran içinde büyük problemler var. İbrahim Reisi'nin şaibeli bir şekilde helikopter kazasında ölmesi, İran'ın yaşadığı güvenlik krizlerinden sadece biri. Fahri Zadeh suikasti, Kasım Süleymani suikasti ve en önemlisi Hamas lideri İsmail Haniye'nin hedef alınması, İran için büyük krizler yarattı. Bunlar, İran'ın güvenlik zaafalarını ortaya koyan ve büyük sendromlar yaratan olaylardır. Şimdi İran içe kapanmaya çalışıyor. Hizbullah lideri Hasan Nasrallah'ın öldürülmesi iddiaları, Yemen'deki Husilerle artık eskisi gibi irtibatın kalmaması, Suriye'de İran'ın etkinliğinin azalması, İran'ın bölgesel nüfuz kaybettiğini gösteriyor. İran, uzun kollarını kaybettiği için şu an içe kapanma sürecine girmiş durumda.

Ancak İran ile Rusya arasında 100 milyar dolarlık bir güvenlik anlaşması yapıldı. Bu da İran'ın alternatif bir güç dengesi kurmaya çalıştığını gösteriyor. Karşımızda hiper kompleks bir ekosistem var. Kim kiminle iş birliği yapacak, kim kime karşı ittifak kuracak, bu artık tam anlamıyla kaygan bir jeopolitik zeminde, kısa vadeli koalisyonlar dönemine dönüşmüş durumda. Ukrayna savaşının gidişatı da bu dengeleri etkileyecek. Donald TRUMP "24 saatte savaşı bitireceğim" dedi. Bu, sembolik bir söylem. Aslında ne demek istiyor? "Mevcut harita üzerinden bu savaşı bitireceğim" diyor. Peki, mevcut harita ne? Ukrayna'nın doğusunu Rusya'ya bırakmak, batısını ise Batı blokuna bırakmak. Yani fiilen bölünmüş bir Ukrayna yaratmak. Peki, Rusya bu süreçte ne yaptı? Azak Denizi'ni iç deniz haline getirerek burayı tamamen kendi kontrolüne aldı. Rusya, "Ben zaten bana ait olanı alıyorum" söylemiyle hareket etti. TRUMP da benzer söylemler kullanıyor. Grönland, Panama, Kanada ve Kolombiya ile ilgili açıklamalar da aslında ABD'nin küresel ölçekte Rusya'dan çok da farklı hareket etmediğini gösteriyor.

O zaman TRUMP ne yapar? Rusya ile anlaşır, Ukrayna savaşında bir denge kurar ve bunu Soğuk Savaş çerçevesinde sınırlar. Ancak burada bir başka aktör devreye giriyor: Çin. Çünkü Kuzey Buz Denizi'nin enerji kaynakları, küresel güçlerin yeni bilek güreşi alanına dönüşmüş durumda. Karbon kaynaklarının paylaşımı üzerinden ilerleyen bu süreçte, Çin'in devreye girmesiyle ABD, Rusya ve Çin arasında yeni bir güç mücadelesi doğuyor. Birinci düşman Tayvan meselesi üzerinden Çin'le karşı karşıya gelmeyi göze alıyor, ancak bakıldığında 100 milyar dolardan fazla Amerikan tahvili Çin borsasının içinde. Yani aslında bu iki güç birbirine göbekten bağlı. Emperyalizmin yöntemleri değişse de temel mantığı hep aynı kalıyor. Aralarındaki rekabetin bazı farklı yönleri olabilir, ancak nihayetinde emperyal güçler bir noktada birbirleriyle anlaşmak zorunda kalıyor.

major internal problems. The mysterious helicopter crash that led to the death of Ebrahim Raisi is just one of the security crises the country is experiencing. The assassination of Mohsen Fakhri Zadeh, the killing of Qasem Soleimani, and most recently, the targeting of Hamas leader Ismail Haniyeh have all created serious crises for Iran. These events expose Iran's security vulnerabilities and have triggered significant instability within the country. Iran is now trying to turn inward. The claims about the assassination of Hezbollah leader Hassan Nasrallah, the weakening ties with the Houthis in Yemen, and the declining Iranian influence in Syria all indicate that Iran is losing its regional dominance. As Iran loses its long-reaching influence, it has now entered a phase of internal consolidation and retreat.

However, a \$100 billion security agreement has been signed between Iran and Russia, indicating that Iran is attempting to establish an alternative balance of power. We are facing a hyper-complex ecosystem, where alliances and rivalries are constantly shifting. The geopolitical landscape has become highly fluid, marking the beginning of an era of short-term coalitions and ever-changing partnerships. The course of the Ukraine war will also impact these power dynamics. Donald TRUMP stated, "I will end the war in 24 hours." This is a symbolic statement, but what does he actually mean? He is essentially saying, "I will end the war based on the current map." So, what is the current map? It implies ceding eastern Ukraine to Russia while integrating the western part into the Western bloc—in other words, creating a de facto divided Ukraine. So, what has Russia done in this process? By turning the Sea of Azov into an inland sea, it has brought the entire area under its control. Russia acted with the narrative, "I am merely taking back what already belongs to me." TRUMP is using a similar discourse. His statements regarding Greenland, Panama, Canada, and Colombia actually indicate that, on a global scale, the U.S. is not acting much differently from Russia.

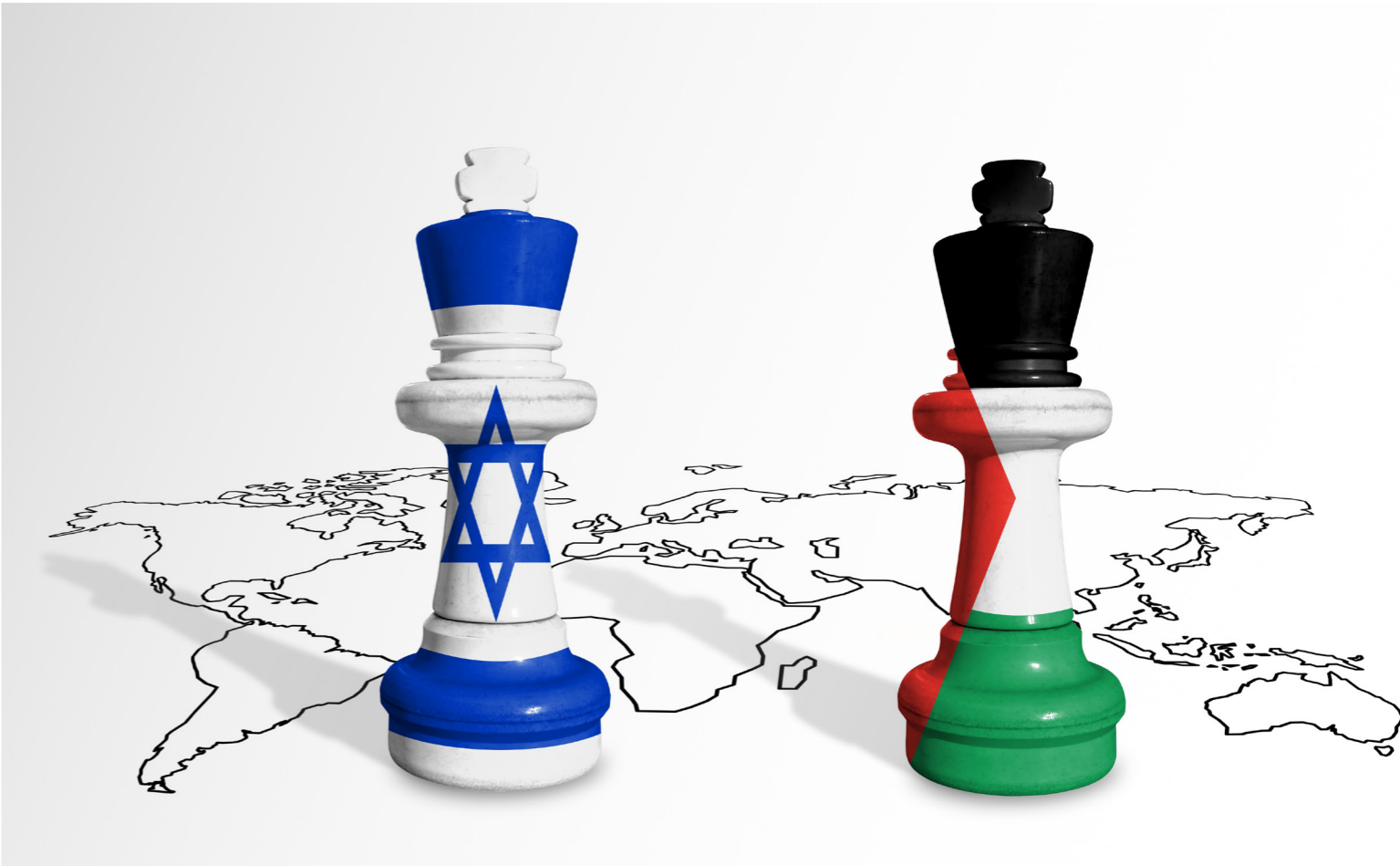
So, what would TRUMP do? He would strike a deal with Russia, establish a balance in the Ukraine war, and contain the conflict within a Cold War framework. However, at this point, another key player enters the scene: China. Because the energy resources of the Arctic Ocean have become the new battleground for global powers. As this process unfolds through the division of carbon resources, China's involvement is fueling a new power struggle between the U.S., Russia, and China. The primary adversary is willing to confront China over the Taiwan issue, yet over \$100 billion in U.S. Treasury bonds are tied up in the Chinese stock market. In other words, these two powers are deeply interdependent. While the methods of imperialism evolve, its core logic remains unchanged. There may be some unique aspects to their rivalry, but ultimately, imperial powers must find a way to negotiate with one another.

Karşılardaki gücü ne kadar büyük bir tehdit olarak gösterirlerse, kendi güç kapasitelerini artırma hakkına da o kadar sahip oluyorlar. Bu yüzden mevcut jeopolitik dengeler, bir yönüyle kayıkçı kavgasına benziyor. Rusya ve Amerika her ne kadar birbirine düşman gibi görünse de aslında birbirlerini kontrol ediyor ve zaman zaman karşı karşıya gelseler de büyük krizler yaşanmaması için belirli bir dengeyi gözetiyorlar. Ben yaşananları jeopolitik olarak "Beş Deniz Mücadelesi" olarak değerlendiriyorum. Bugün dünyada büyük güçlerin çatışma yaşadığı en kritik beş deniz bulunuyor: Hazar Denizi, Karadeniz, Akdeniz, Kızıldeniz ve Umman Denizi. Bu beş denizin tam ortasında Anadolu, yani Türkiye var. Dolayısıyla bu denizlere hâkim olmak isteyen güçler, Türkiye'yi ya kontrol altına almak ya da yanında tutmak zorundalar. Küresel güçlerin denizlere yönelik mücadeleleri incelendiğinde, Rusya'nın, Amerika'nın ve Çin'in bu rekabette en önemli aktörlerden biri olarak Türkiye'yi görmek zorunda kaldığı açıkça ortaya çıkıyor. Okyanuslara hâkim olmak isteyen güçler için bu denizlerin kontrolü büyük önem taşıyor.

21. yüzyılda deniz hâkimiyeti kimde sorusunun net bir cevabı yok. Çin bu alanda ciddi yatırımlar yaparak lojistik zincirlerini genişletirken, Amerika eskisi kadar savaş gemisi üretmiyor ancak bu alandaki kapasitesini yeniden artırmaya çalışıyor. Öte yandan Rusya, Kuzey Buz Denizi'ni "Rus Okyanusu" yapacağını ilan etmiş durumda. Burasını kendi iç denizi haline getirmek için çeşitli stratejiler geliştiriyor. Bunun en önemli

The more they portray the opposing force as a major threat, the more they justify expanding their own power capacity. This is why current geopolitical tensions often resemble a staged conflict. While Russia and the U.S. appear to be enemies, they actually keep each other in check. Despite occasional confrontations, they maintain a delicate balance to prevent major crises from escalating. I interpret the ongoing geopolitical conflicts as the "Five Seas Struggle." Today, the world's great powers are engaged in competition over five key seas: the Caspian Sea, the Black Sea, the Mediterranean, the Red Sea, and the Arabian Sea. At the very center of these seas lies Anatolia—Turkey. Therefore, any power seeking dominance over these seas must either control Turkey or secure its alliance. When analyzing global powers' maritime struggles, it becomes evident that Russia, the United States, and China all recognize Turkey as a critical player in this rivalry. For powers aiming to dominate the oceans, controlling these strategic seas is essential.

In the 21st century, there is no clear answer to the question of who holds maritime supremacy. China is heavily investing in this area, expanding its logistics chains. The U.S. is no longer producing warships at the same pace as before, but it is now trying to rebuild its naval capacity. Russia has declared its intention to turn the Arctic Ocean into a "Russian Ocean", developing various strategies to establish it as an internal sea. One of its key steps is producing new

adımlarından biri yeni savaş gemileri üretmek ve deniz kuvvetlerini güçlendirmek. Çin ise farklı bir yöntemle ilerliyor. Sadece savaş gemileriyle değil, ticari ve sivil gemilerini de bu stratejinin bir parçası olarak kullanıyor. Aynı zamanda balıkçıları asker olarak örgütleyerek Tayvan'a ve çevresine gönderiyor. Bu sayede, bölgedeki varlığını meşrulaştırmaya çalışarak "burası benim" mesajı veriyor ve kırmızı çizgilerini açıkça gösteriyor. Asya-Pasifik coğrafyasında ve Hint-Pasifik bölgesinde yaşanan bu gelişmelere ek olarak, Akdeniz, Karadeniz, Kızıldeniz, Umman Denizi ve Hazar Denizi de bu mücadelede kilit rol oynuyor. Türkiye, bu beş denize doğrudan etki edebilen tek ülke olduğu için küresel rekabetin merkezinde bulunuyor. Bu bağlamda, Türkiye'nin mevcut ve gelecekteki stratejik hamleleri, bölgedeki dengeleri belirleyen en önemli faktörlerden biri olacak. Bunun yanında, Kalkınma Yolu Projesi de küresel güç mücadeleleri içinde öne çıkan bir unsur haline geldi. Basra Körfezi'nden başlayıp Türkiye'ye uzanan bir demiryolu hattının açılması, Türkiye'nin Umman'a doğrudan erişim sağlamasını mümkün kılacak. Bu da Türkiye'yi sadece bölgesel bir aktör olmaktan çıkarıp, küresel ticaretin en önemli merkezlerinden biri haline getirecek. İstanbul ve Çanakkale Boğazları, zaten mevcut ticaret trafiğinde kritik bir konumda bulunurken, bu yeni ulaşım hatlarıyla birlikte Türkiye'nin jeopolitik önemi daha da artacak. Ticaret yollarının güneye yönelmesini engelleyerek kuzeye kaymasını sağlamak, Türk Boğazları'nın stratejik önemini daha da pekiştirecek.

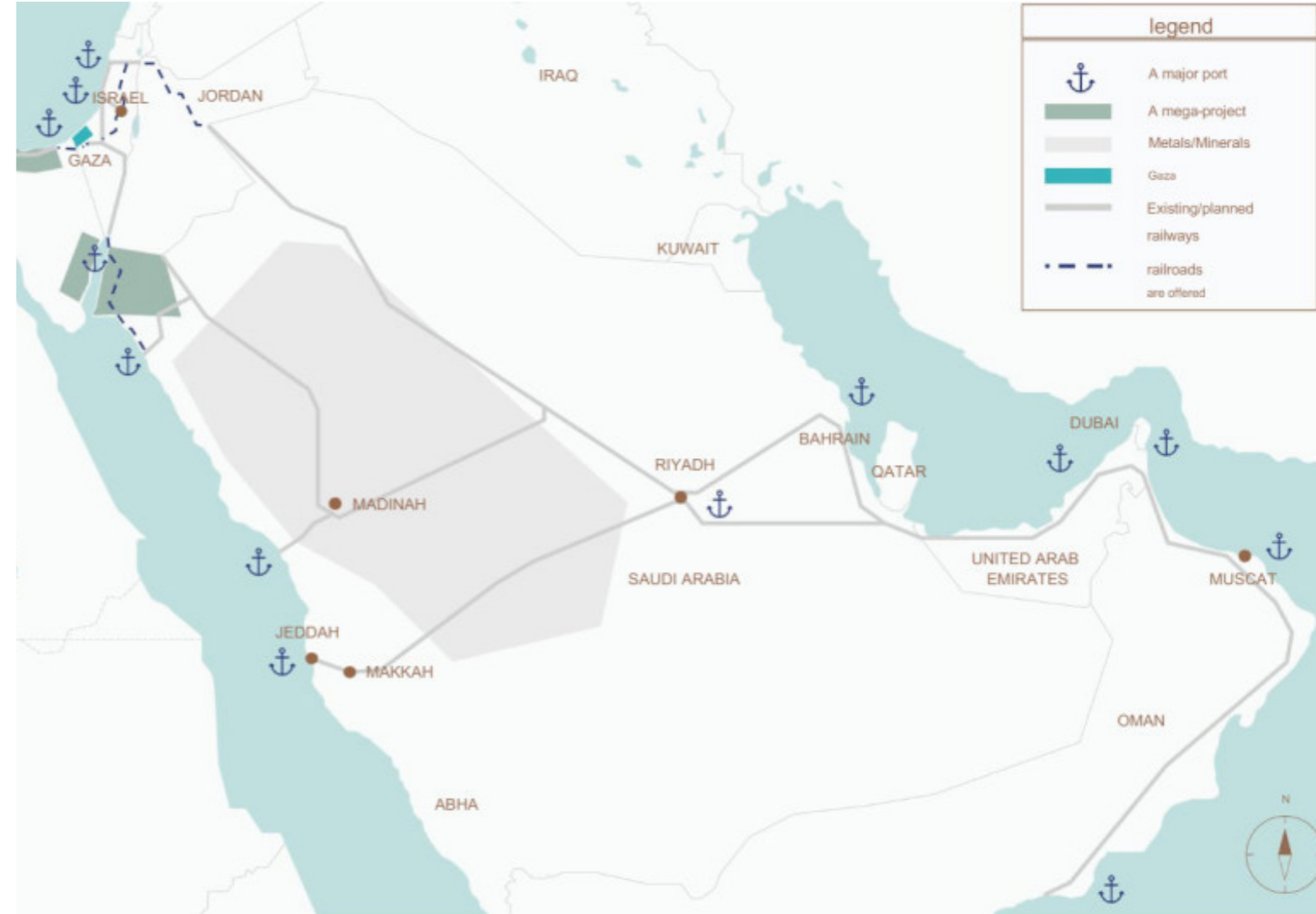
2025 yılına gelindiğinde ise küresel dengelerde yeni değişimler yaşanacak. Donald TRUMP'ın yeniden başkan olmasıyla, Amerikan milliyetçiliğinin yeniden yükselişe geçeceği ve "Önce Amerika" doktrininin ön planda olacağı öngörülüyor. Doların gücünü korumak ve artırmak adına, Amerikan ekonomisini güçlendirecek politikaların devreye sokulması bekleniyor. Buna ek olarak, ABD'de yaşanan göçmen krizi, enflasyon sorunları ve uluslararası kuruluşlarla olan ilişkiler yeniden masaya yatırılacak. Amerika'nın Dünya Sağlık Örgütü'nden (WHO) çekilmesi gibi politik hamleleri de bu kapsamda değerlendirilebilir. Bunların yanında, Panama Kanalı, Kanada-Amerikan çelik ticareti ve Meksika Körfezi üzerindeki stratejik planlar da Washington yönetimi tarafından yeniden şekillendirilecek. Tüm bu gelişmeler, ABD'nin haritada görünmeyen bir imparatorluk kurma niyetinde olduğunu gösteriyor. Özellikle genç Neocon kadrolarının göreve gelmesiyle birlikte, Amerikan dış politikasında daha agresif bir strateji izlenmesi muhtemel. Bu dönemde, John BOLTON gibi ulusal güvenlik danışmanları, Marco RUBIO gibi dış politika figürleri ve CIA'nın yeni başkanının oluşturduğu ekip, küresel siyaseti doğrudan etkileyecek kararlar alacak. Bu süreçte, Elon MUSK

warships and strengthening its naval forces. China, on the other hand, is pursuing a different strategy. It does not rely solely on warships but also integrates commercial and civilian vessels into its maritime strategy. Additionally, it organizes its fishermen as paramilitary forces, deploying them near Taiwan and surrounding areas. Through this approach, China is working to legitimize its presence in contested waters, sending the message that "this territory belongs to us," while clearly defining its red lines in the region. In addition to the developments unfolding in the Asia-Pacific and Indo-Pacific regions, the Mediterranean, Black Sea, Red Sea, Arabian Sea, and Caspian Sea also play a key role in this global struggle. Turkey is the only country with direct influence over all five of these seas, placing it at the very center of global competition. In this context, Turkey's current and future strategic moves will be among the most critical factors shaping regional power dynamics. Additionally, the Development Road Project has emerged as a key element in global power struggles. The construction of a railway line extending from the Persian Gulf to Turkey will enable direct access to Oman, significantly enhancing Turkey's strategic position. This project will elevate Turkey from being merely a regional player to becoming one of the most crucial hubs of global trade. While the Istanbul and Çanakkale Straits already hold a critical position in global trade routes, these new transportation corridors will further increase Turkey's geopolitical importance. By preventing trade routes from shifting southward and redirecting them northward, Turkey will solidify the strategic significance of the Turkish Straits, further strengthening its role as a global trade gateway.

By 2025, global balances are expected to undergo new shifts. If Donald Trump is re-elected as U.S. President, a resurgence of American nationalism and a renewed focus on the "America First" doctrine is anticipated. To maintain and strengthen the U.S. dollar's dominance, policies aimed at boosting the American economy are expected to be implemented. Additionally, key domestic and international issues such as the migrant crisis, inflation concerns, and relations with international organizations will be revisited. Moves like the U.S. withdrawing from the World Health Organization (WHO) could be part of a broader strategy reflecting Washington's shifting global posture. In addition, strategic plans concerning the Panama Canal, U.S.-Canada steel trade, and the Gulf of Mexico will be redefined by the Washington administration. These developments suggest that the U.S. is working to establish an invisible empire, expanding its influence beyond conventional borders. With a new generation of Neoconservatives taking positions of power, U.S. foreign policy is likely to adopt a more aggressive strategy. During this period, figures like John BOLTON as National Security Advisor, Marco RUBIO as a key foreign policy player, and the new CIA director's team will make decisions that directly shape global politics. In this process, figures like Elon MUSK are also emerging as key

gibi figürler de yeni lobi hareketlerinin bir parçası olarak öne çıkıyor. Donald TRUMP, klasik diplomasi yerine sosyal medya üzerinden geniş çaplı bir etki alanı yaratmaya odaklandı ve bu süreçte yeni bir güç merkezi oluşturdu. Yapay zeka ve dijital teknolojiler, küresel güç dengelerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynayacak. Özellikle yapay zeka savaşlarının ve siber güvenlik alanındaki mücadelenin gelecekte daha büyük önem kazanması bekleniyor. Geleneksel savaş yöntemlerinin değiştiği bu yeni dönemde, büyük devletler artık top ve tüfekte değil, daha düşük maliyetli ancak etkili asimetrik savaş yöntemleriyle hareket ediyor. İnsan savaş araçları, SİHA'lar, insansız denizaltılar ve yapay zeka destekli saldırı sistemleri, modern savaş stratejilerinin temel unsurları haline geldi. F-35 gibi ileri teknoloji savaş uçakları hala büyük güç sembolü olsa da, bu tür sistemlerin üretim ve bakım maliyetleri oldukça yüksek. Bu yüzden, devletler artık düşük maliyetle büyük etki yaratacak kamikaze dronlar ve yapay zeka destekli askeri sistemlere yöneliyor. Özellikle siber savaşların etkisinin arttığı bu dönemde, asimetrik savaş teknikleri ve psikolojik harp unsurları daha fazla ön plana çıkacak. Devletler arasındaki rekabet sadece askeri alanda değil, ekonomi, teknoloji ve bilgi savaşı üzerinden de ilerleyecek. Uzay savaşlarının, dijital gözetleme sistemlerinin ve yapay zeka destekli askeri stratejilerin giderek daha büyük önem kazanacağı yeni bir döneme giriyoruz.

players in new lobbying movements. Donald TRUMP has focused on creating a vast influence network through social media, rather than relying on traditional diplomacy, thereby establishing a new power center. Artificial intelligence and digital technologies will play a crucial role in shaping global power dynamics. In particular, AI warfare and cybersecurity battles are expected to become even more significant in the future, as nations compete for dominance in the digital realm. In this new era, where traditional warfare methods are evolving, major powers no longer rely on cannons and rifles but instead adopt low-cost yet highly effective asymmetric warfare strategies. Autonomous war machines, UAVs, unmanned submarines, and AI-powered attack systems have become the cornerstones of modern military strategy. While advanced fighter jets like the F-35 remain symbols of military superiority, their production and maintenance costs are extremely high. As a result, states are shifting toward lower-cost, high-impact solutions, such as kamikaze drones and AI-driven military systems, which provide greater strategic efficiency in modern conflicts. In this era, where cyber warfare is gaining increasing significance, asymmetric warfare techniques and psychological operations will take on an even more prominent role. The competition between states will not be limited to the military domain but will also expand into economics, technology, and information warfare. We are entering a new phase where space warfare, digital surveillance systems, and AI-driven military strategies will become key components of global power struggles.

TARİHİN VE KÜLTÜRÜN EBEDİ ŞEHİRİ: DİYARBAKIR

THE ETERNAL CITY OF HISTORY AND CULTURE: DIYARBAKIR

Serra BUCAK
Diyarbakir Büyükşehir Belediye Başkanı

Mezopotamya'nın bereketli topraklarıyla kucaklaşan Diyarbakir, insanlık tarihinin tanığı, kadim bir şehirdir. Surlarla çevrili bu tarih kenti, zamanın izlerini taşıyan taşları ve sokaklarıyla ziyaretçilerini büyüler. Her köşesi bir hikâye, her adımı bir medeniyettir. Diyarbakir surları, adeta tarihin canlı bir şahidi gibi dimdik ayakta durur. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne giren bu surları ile İslam dünyasının en eski camilerinden biri olan Ulu Cami'ye ev sahipliği yapar. Taş işçiliğinin zirve noktalarından biri olan bu cami, bin yıllardır ibadet edenlerin huzur dolu dualarına şabitlik eder.

Dicle Nebri'nin nazlı akışına karşı dimdik duran On Gözlü Köprü, zamana meydan okuyan bir başka harikadır. Diyarbakir'ı ziyaret eden, yalnızca bir şehir görmez; o, tarihin nefesini duyar, geçmişle bugün arasında bir bağ kurar. Bu kadim şehir, yüzyıllardır olduğu gibi, hikâyesini anlatmaya devam eder.

Serra BUCAK
Mayor of Diyarbakir Metropolitan Municipality

Diyarbakir, embracing the fertile lands of Mesopotamia, is an ancient city that stands as a witness to human history. This historic city, surrounded by walls, enchants its visitors with streets and stones that carry the marks of time. Every corner tells a story, every step reflects a civilization. The city walls of Diyarbakir stand tall like a living testament to history. These walls, included in the UNESCO World Heritage List, are home to the Great Mosque of Diyarbakir (Ulu Cami), one of the oldest mosques in the Islamic world. This mosque, a pinnacle of stone craftsmanship, has witnessed the peaceful prayers of worshippers for centuries.

Facing the graceful flow of the Tigris River, the Ten-Eyed Bridge (On Gözlü Köprü) is another marvel that defies time. Those who visit Diyarbakir do not merely see a city; they feel the breath of history and establish a connection between the past and the present. Like it has for centuries, this ancient city continues to tell its story.

Diyarbakir'da Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKA) hedeflerine ulaşmak için hangi stratejik adımları atıyorsunuz? Yoksulluğun azaltılması, sağlık ve eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi gibi konularda neler yapılıyor? Belediyenizin SKA'ların hangi başlıklarına öncelik verdiğini ve bu hedefler doğrultusunda somut sonuçlar alınıp alınmadığını paylaşabilir misiniz?

Demokrasi, hukuk ve adaletin evrensel ölçülerde işlemediği her yerde ekonomik refah, fırsat eşitliği ve şeffaf yönetim anlayışı da bozulmaya başlar. Dolayısıyla iktisadi gelişim seviyesi ve sürdürülebilirlik doğrudan demokratik toplum düzeni ile mümkün olur.

31 Mart Yerel Seçimlerinde yüzde 64 gibi tüm büyükşehirler arasında en fazla oy oranı olarak yönetime gelir gelmez, rant ekonomisine ket vurduk ve toplumun yararına projeler hazırladık. Önceliklerimiz arasında dezavantajlı konumda olan geniş kitlelere fırsat eşitliği yaratmak ve yaralarını sarmak oldu. Çok hızlıca Jinkart uygulaması ile eve hapsedilen kadınlara ücretsiz toplu taşıma araçlarından faydalanmasını sağladık, ilk etapta bin kişilik kapasiteye sahip halk lokantası açtık ve bunu ayrı şubeler ile beş bin kapasiteye çıkarmaya çalışıyoruz. Yine kız öğrenci yurdu, hasta yakınlarına hizmet veren misafırhane ve düşük gelirli yurttaşlara düzenli bir şekilde aynı ve nakdi dayanışmada bulunuyoruz. Kırsal mahallelerde kadınlara yönelik meme kanseri taraması yapmaya başladık ve hijyen ürünleri dağıtmaya başladık. Ayrıca engelli ve yaşı ilerlemiş bireylere evde bakım, temizlik, refakatçi ve ulaşım desteklerini vermeye başladık.

What strategic steps are you taking to achieve the Sustainable Development Goals (SDGs) in Diyarbakir? What initiatives are being implemented to reduce poverty and improve health and education services? Could you share which SDG priorities your municipality focuses on and whether tangible results have been achieved in line with these goals?

In any place where democracy, law, and justice do not function on universal standards, economic prosperity, equal opportunities, and the concept of transparent governance begin to deteriorate. Therefore, the level of economic development and sustainability is directly linked to a democratic societal order.

After winning the March 31 local elections with 64% of the vote the highest percentage among all metropolitan municipalities we immediately put a stop to rent-seeking economies and prepared projects aimed at benefiting society. Our priorities included creating equal opportunities for disadvantaged groups and addressing their needs. We swiftly launched the Jinkart initiative, providing free public transportation for women who had been confined to their homes. We also opened a public restaurant with an initial capacity of 1,000 people and are working to expand this to 5,000 through additional branches. Furthermore, we established a dormitory for female students, a guesthouse for relatives of patients, and provide regular in-kind and cash support to low-income citizens. In rural neighborhoods, we initiated breast cancer screenings for women and started distributing hygiene products. Additionally, we began offering home care, cleaning, companion, and transportation services for individuals with disabilities and the elderly.

Kuşkusuz bunlar birer küçük başlangıçlardı ve 2025-2029 Stratejik Planımız kapsamında; doğal ve geleneksel tarım uygulamalarının geliştirilip desteklenmesi ve çiftçilere eğitimlerin verilmesi, tüm ilçelerde yöresel ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesi, kullanım alanlarının geliştirilmesi ve coğrafi ürün haritalarının oluşturulması, tarım ve hayvancılığa yönelik komün ve kooperatiflerin desteklenmesi ve geliştirilmesi, süt ve süt ürünlerinin entegre tesislerinin kurulmasını desteklemek, kadın istihdamını arttırmak için tekstil dahil çeşitli atölyelerin oluşturulması, KİGEM (kadın istihdamını geliştirme merkezi) aktif hale getirilmesi, sağlık merkezinin hizmete açılması, HPV ve ihtiyaca göre belirlenecek aşıların yapılması, kent bostanlarının oluşturulması.

Ayrıca UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Gastronomi Şehirleri Listesi hazırlık çalışmalarının yapılması, kadın kooperatiflerinin oluşturulması ve desteklenmesi, engelli bireylerin sosyal aktivitelere katılımlarının

Undoubtedly, these were small beginnings. Within the framework of our 2025-2029 Strategic Plan, we aim to develop and support natural and traditional agricultural practices while providing training for farmers. We also plan to encourage the production of local goods in all districts, improve their usage areas, and create geographical product maps. Additionally, we will support and enhance communes and cooperatives focused on agriculture and livestock, promote the establishment of integrated facilities for dairy products, and create various workshops, including those in textiles, to increase women's employment. Activating KİGEM (Women's Employment Development Center) and opening a health center are also among our goals, along with administering HPV and other necessary vaccines.

We aim to establish urban gardens, prepare for inclusion in UNESCO's Creative Cities Network in the Gastronomy category, and form and support women's cooperatives. Ensuring the participation of individuals with disabilities

sağlanması, çocuklar ve gençlerde dijital kapasite oluşturmak amacıyla bilgi teknolojileri, robotik ve kodlama, dijital pazarlama eğitimleri düzenlemek, sporun erişilebilirliğinin artırılarak sağlıklı yaşamı teşvik etmek, çocuk ve gençlerin kişisel gelişimlerini desteklemek, küçük adımlarla başladığımız erişilebilir bir toplu taşıma sistemini sonuca ulaştırmak, tarımsal ve küçük ölçekli işletmelerin kooperatifleşmesini desteklemek ve mesleki eğitimler vererek dengeli, şeffaf ve adil bir düzen yaratmak istiyoruz.

in social activities, providing digital capacity-building training for children and youth in areas like information technologies, robotics, coding, and digital marketing, and increasing access to sports to promote healthy living are also priorities. Furthermore, we intend to support the personal development of children and youth, finalize the accessible public transportation system initiated with small steps, and support the cooperative organization of agricultural and small-scale enterprises. Lastly, we aim to offer vocational training to create a balanced, transparent, and fair system.

Depremden sonra SKA hedefleri doğrultusunda sürdürülebilir şehirleşmeyi sağlamak ve depreme dayanıklı bir şehirleşme için hangi adımları attınız? Dayanıklı altyapı, sürdürülebilir şehir planlaması ve iklim değişikliği ile uyum konularında ne gibi projeler yürütülüyor?

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki; beş yıllık stratejik planımız kapsamına alınan sürdürülebilir kalkınma hedeflerimiz arasında yoksul ve dezavantajlı kesimlerin barınma alanlarını korumak için kişi, aile, mahalle örgütlenmesi yapacağız. Çeşitli eğitimlerle dirençli kent ve farkında birey kavramları ile tüm birimlerimizle koordineli çalışacağız.

Bunların akabinde kent risk haritası ile olası bir afet durumunda ilgili hane kimlik bilgi formu için ön hazırlık ve fizibilite çalışması stratejik plan kapsamına alındı. Aynı zamanda afet master plan çalışması ile üst ölçekli kent risk azaltma ve müdahaleler ile yaşanabilir dirençli bir kent kimliği planlaması hedefliyoruz. Yine iklim değişikliği küresel bir sorun olarak tüm dünyanın gündeminde olduğu gibi bizimde gündemimizde.

Fakat siz de takdir edersiniz ki, konu afetlere karşı dirençli kentler inşa etmek olunca, yerel yönetimlerin yetki alanlarının çok kısıtlı olduğunu görüyoruz. İmar bunu en

What steps have you taken to ensure sustainable urbanization and earthquake-resistant development in line with the Sustainable Development Goals (SDGs) after the earthquake? What projects are being implemented regarding resilient infrastructure, sustainable urban planning, and climate change adaptation?

First of all, I would like to emphasize that within the scope of our five-year strategic plan, one of our sustainable development goals is to protect the housing areas of poor and disadvantaged groups by organizing individuals, families, and neighborhoods. Through various training programs, we will work in coordination with all our units to promote the concepts of resilient cities and aware individuals.

Following this, a city risk map and preparatory and feasibility studies for household identification forms in the event of a potential disaster have been included in the strategic plan. Additionally, through the disaster master plan, we aim to plan a livable and resilient city identity with large-scale risk reduction and interventions. Furthermore, climate change, as a global issue on the world's agenda, is also a significant focus for us.

However, as you would agree, when it comes to building resilient cities against disasters, the authority of local governments is highly restricted. Zoning is one of the

çok hissettiğimiz alanlardan bir tanesi. Mevcut durumda, bakanlıklar yerel yönetimleri iş hafriyat kaldırmaya geldi mi devreye koyuyor.

Kentin dirençliliğine, yeniden inşasına dair sunabileceğimiz katkılar/yetkiler/sorumluluklar oldukça sınırlı bir hale getirildi. Bütün bunlara rağmen, biz gerek bilinçlendirme gerekse de akıllı kentler çerçevesinde kentimizi daha dirençli hale getirebilmek için ilgili birimlerimizle çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmak için yerel halkla ve sivil toplum örgütleriyle nasıl iş birliği yapıyorsunuz? Diyarbakır'ın ekonomik kalkınması için belediye olarak yerel işletmelere ve tarım sektörü gibi stratejik alanlara nasıl destek sağlıyorsunuz?

Seçim beyannamemizde çok net ve altını çizdiğimiz hususlar var. Kenti sadece yönetim kadememizde alacağımız kararlarla değil, mümkün olduğu kadar geniş kitlelerle, hatta her bir bireyin düşüncesini dikkate alarak, evde, sokakta, mahallede kararlaştırmaya gideceğiz. Kentin tüm paydaşlarının düşüncesini kararlarımıza dahil edeceğiz. Ve bu süreci son derece açık, ulaşılabilir, şeffaf ve kamusal zeminde yürütüyoruz, yürüteceğiz.

Bu kapsamda 5 yıllık stratejik planımız çerçevesinde, muhtar toplantıları, odak grup toplantıları, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ile işbirlikleri yaptık. İl genelinde kooperatifleşme ve üretim faaliyetlerinin aktif şekilde desteklenmesi, mahalle ziyaretleri, yurttaş buluşmaları yaptık.

areas where we feel this the most. Currently, ministries only involve local governments when it comes to tasks like debris removal.

The contributions, powers, and responsibilities we can offer for the city's resilience and reconstruction have been significantly limited. Despite all these challenges, we continue our efforts with our relevant units to make our city more resilient through awareness-raising initiatives and within the framework of smart cities.

How do you collaborate with the local community and civil society organizations to achieve the Sustainable Development Goals (SDGs)? As a municipality, how do you support local businesses and strategic sectors such as agriculture to promote Diyarbakır's economic development?

There are very clear and emphasized points in our election manifesto. We are committed to making decisions not solely within our administrative hierarchy but by involving as many groups as possible, considering the views of every individual at home, on the street, and in the neighborhood. We will incorporate the opinions of all stakeholders in the city into our decisions. This process is being and will continue to be conducted in a highly open, accessible, transparent, and public manner.

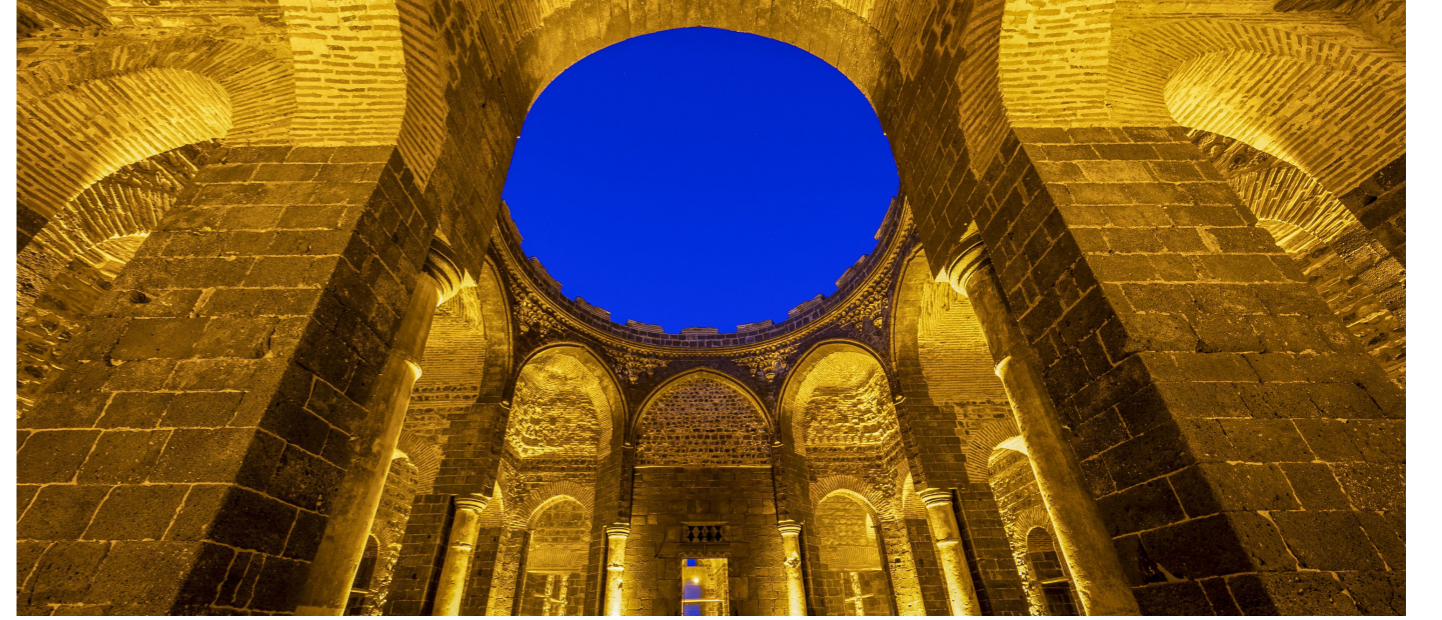
Within the framework of our five-year strategic plan, we have organized meetings with neighborhood headmen, focus group discussions, and collaborations with professional chambers and civil society organizations. We have actively supported cooperative formations and production activities across the province, conducted neighborhood visits, and held citizen engagement events.

Yine çeşitli araçlarla (Fiziki anketler, dijital anketler, DBB Çözüm Masası, Alo 153 vb.) bu süreci ilmek ilmek ördük. Şimdi tüm bu verilerin sonuçları uzman ekiplerimiz tarafından tek tek inceleniyor ve gerekli altyapılar oluşturuluyor. Yerelden örülecek işbirliklerin ekonomiye yansması için de istihdam, küçük işletmelerin desteklenmesi, sosyal sermayenin artırılması, kültürel zenginlik ve turizmin desteklenmesi, kırsal kalkınma projelerine öncülük etmek ve kooperatifleşme girişimlerini desteklemek, yerel yönetimlerin özel sektörle iş birliklerini geliştirmek, kadın girişimcilerin desteklenmesi ve teşviklerin sağlanması, yatırım amaçlı girişimlere eğitim ve danışmanlık hizmetinin verilmesi, çiftçilere pazar desteğinin sağlanması gibi projelerle ekonomik çeşitliliği artırmayı hedefliyoruz.

Additionally, using various tools such as physical surveys, digital surveys, the DBB Solution Desk, and the 153 hotline, we have woven this process step by step. Currently, all this data is being meticulously analyzed by our expert teams, and the necessary infrastructures are being established accordingly. To reflect locally-driven collaborations onto the economy, we aim to increase economic diversity through projects focused on employment, supporting small businesses, enhancing social capital, promoting cultural richness and tourism, leading rural development projects, and supporting cooperative initiatives. We also strive to foster partnerships between local governments and the private sector, support and encourage women entrepreneurs, provide education and consultancy services for investment initiatives, and offer market support to farmers.

İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında Diyarbakır'da hangi projeler hayata geçiriliyor? Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı ve karbon emisyonlarını azaltma konusunda atılan adımlar nelerdir?

What projects are being implemented in Diyarbakır to combat climate change? What steps are being taken regarding energy efficiency, the use of renewable energy, and reducing carbon emissions?

Yerel yönetimler politikamız ve bakışımızın vazgeçilmez olan ekolojik bir kent, ülke ve dünya perspektifiyle hareket ediyoruz. Ekosisteme insan eliyle yapılan ve yapılacak her türlü müdahaleye karşıyız. Rant ekonomisinin doğaya olan müdahalesini engellemek ve canlı, cansız tüm varlıkların korunması üzerine hareket ediyoruz. Çalışma arkadaşlarımız, sürdürülebilir enerji kullanımı ve iklim değişikliğine uyum stratejileri çerçevesinde SECAP (Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı) belgesinin güncellenmesi için hazırlıklar yapmaya başladı. Bu plan kapsamında, karbon emisyonlarının azaltılması ve enerji verimliliğinin artırılması için çeşitli hedefler belirlemekteyiz. Ayrıca bu plan, düşük karbonlu teknolojilere geçiş ve enerji verimliliğini artıran önlemleri içerecektir. Çalışmalarına başladığımız İklim Okulu projesi, iklim değişikliği ve çevresel farkındalığı artırmayı amaçlayan bir eğitim merkezidir.

We operate with an ecological perspective on cities, nations, and the world, which is an indispensable part of our local governance policies. We oppose any human-made or potential interventions in the ecosystem. Our efforts focus on preventing the exploitation of nature by rent-driven economies and protecting all living and non-living entities. Our team has begun preparations to update the Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) within the framework of sustainable energy use and climate adaptation strategies. This plan sets various goals for reducing carbon emissions and improving energy efficiency. It will also include measures for transitioning to low-carbon technologies and enhancing energy efficiency. One of the initiatives we have started is the Climate School project, an educational center aimed at raising awareness about climate change and environmental issues.

Projede, özellikle çocuklar ve gençler için doğa, iklim değişikliği, ekoloji ve sürdürülebilirlik konularında kapsamlı bir öğrenme alanı sunmayı hedefliyoruz. İklim Okulu'nun ana özellikleri arasında; iklim dostu kerpiç evlerin dönüştürülmesi, okullarda oluşturulacak bahçeler ve seralar, çocukların ve gençlerin doğayla iç içe öğrenim görmesine imkan tanıyacaktır. Bu alanlarda doğal tarım uygulamaları tanıtılarak, katılımcılar tarımsal sürdürülebilirlik ve ekosistem döngüleri hakkında pratik bilgiler edinebileceklerdir. Okulda düzenlenecek iklim atölyeleri, öğrencilere çevresel farkındalığı artırmak için etkileşimli bir öğrenme ortamı sunacaktır. Bu atölyelerde iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, geri dönüşüm, enerji verimliliği rüzgar ve güneş enerjisi gibi konular ele alınacak, öğrencileri bu konularda bilinçlendirme hedeflenmektedir. İklim değişikliğiyle mücadelede bireysel ve toplumsal katkıların önemi vurgulanacaktır. Yine ormanlaştırma ile hava kalitesini iyileştirmek, karbon emisyonlarını azaltmak ve yerel bitki türleri kullanılarak doğal ekosisteme katkıda bulunmak için ağaçlandırma çalışmaları başlatıyoruz.

Atık yönetimi ve kaynağında ayrıştırma ile sıfır atık projeleri kapsamında, atıkların kaynağında ayrıştırılması için çeşitli çalışmalar yürütmekteyiz. Bu uygulama, geri dönüştürülebilir atıkların ayrıştırılmasını ve çevreye olan etkilerinin azaltılmasını hedeflemektedir. Belediyemizin tüm birimlerinde atık ayrıştırma sistemleri kurulmakta ve kamu bilinci artırılmaktadır. Yağmur suyu toplama sistemleri ile özellikle belediyemizin idari binaları başta olmak üzere, kent genelinde yağmur suyunu toplama projelerinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Bu sistemler, su kaynaklarının korunmasını sağlarken, yağmur suyunun geri dönüştürülerek kullanma ve sulama suyu olarak kullanılmasına olanak tanımaktadır. Güneş enerjisi (GES) olarak iki ayrı çatı sistemimizde toplam 1.2 MWh enerji elde etmekteyiz. Ayrıca GES kapasitesinin artırılması için çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmalar neticesinde hedefimiz 65 MWh yenilenebilir enerji sağlamaktır. Bunun haricinde entegre katı atık yönetim tesisimizde günlük bin 400 ton katı atık bertaraf edilmekte ve bu atıklardan 2,5 MWh enerji elde edilmektedir. Hedefimiz entegre katı atık alanında organik atıklardan 7 ila 9 MWh enerji elde etmektir. Ayrıca ulaşım kaynaklı enerji tüketimini azaltmak amacıyla, toplu taşıma sistemlerinde düşük emisyonlu araçlara geçiş hedeflenmektedir. Bisiklet kullanımını teşvik, bisiklet yollarının ve yaya yollarının iyileştirilmesi ile karbon emisyonlarını düşürmeye yönelik çalışmalar planlanmaktadır.

Diyarbakır'ın kozmopolit yapısını ve farklı etnik, dini toplulukların bir arada yaşama kültürünü korumak ve güçlendirmek için belediye olarak hangi adımları atıyorsunuz? Bu çeşitliliğin şehrin sosyal yaşamına ve yerel kalkınmasına katkı sağlaması adına yürüttüğünüz çalışmalar nelerdir?

Evet, en hassas olduğumuz konulardan birine dikkati çektiniz. Kentimiz Amed, Romalılar, Bizanslılar, Abbasiler, Mervaniler, Selçuklular, Artuklular ve Osmanlılar gibi 33 medeniyete ev sahipliği yapmış köklü, canlı bir tarihtir. Tarihi

The project seeks to provide a comprehensive learning environment for children and youth on topics such as nature, climate change, ecology, and sustainability. The Climate School's main features include the transformation of climate-friendly adobe houses, the creation of gardens and greenhouses in schools, and opportunities for children and youth to learn while engaging with nature. Natural farming practices will be introduced in these spaces, offering participants practical knowledge about agricultural sustainability and ecosystem cycles. The school will host climate workshops that provide an interactive learning environment to enhance environmental awareness among students. Topics such as climate change, biodiversity, recycling, energy efficiency, wind, and solar energy will be covered, aiming to educate students on these crucial issues. The importance of individual and collective contributions in combating climate change will be emphasized throughout the project. We are also initiating afforestation efforts to improve air quality, reduce carbon emissions, and contribute to the natural ecosystem by using local plant species.

As part of waste management and source-separation zero waste projects, we are carrying out various initiatives to separate waste at its source. This practice aims to sort recyclable waste and reduce its environmental impact. Waste separation systems are being installed across all municipal units, and public awareness is being actively increased. Rainwater harvesting systems are planned to be implemented across the city, starting with the administrative buildings of our municipality. These systems will help conserve water resources by enabling the recycling of rainwater for use as utility and irrigation water. We currently generate a total of 1.2 MWh of energy from two separate solar energy (PV) rooftop systems. Efforts are underway to increase our solar energy capacity, with the goal of achieving 65 MWh of renewable energy. Additionally, our integrated solid waste management facility processes 1,400 tons of solid waste daily, producing 2.5 MWh of energy from this waste. Our target is to generate 7 to 9 MWh of energy from organic waste in the integrated solid waste sector. Additionally, to reduce energy consumption from transportation, we aim to transition to low-emission vehicles in public transport systems. Efforts are planned to encourage bicycle use, improve bike lanes and pedestrian pathways, and reduce carbon emissions.

What steps are you taking as a municipality to preserve and strengthen Diyarbakır's cosmopolitan structure and the culture of coexistence among different ethnic and religious communities? What initiatives are you implementing to ensure this diversity contributes to the city's social life and local development?

Yes, you have touched on one of the issues we are most sensitive about. Our city, Amed, is a historically rich and vibrant land that has hosted 33 civilizations, including the Romans, Byzantines, Abbasids, Mervanids, Seljuks,

bellegi, bilinci çok güçlü bir kentten bahsediyoruz. Kuşkusuz her uygarlığın derin izlerini taşımaktadır. İşte Amed Surları, Zerzevan Kalesi, Hasuni Mağaraları, camiler, kiliseler. Listeyi uzatmak mümkün. Deyim yerindeyse bu topraklar halklar bahçesidir. Ermenilerin, Süryanilerin binlerce yıllık zanaatında, mimarlık, çinicilik, bağcılık gibi alanlarda, ne yana dönseniz bu birikimi, değeri ve katkısı görürsünüz. Biz belediye yönetimi olarak, bu halkların bağlarını canlı tutarak, yaşayarak, yaşatarak kardeşçe, hakça, hukukça sürdürmek istiyoruz.

Bu kentte var olanın tamamı hepimize aittir. Ortak kültür, değer ve varlıklardır. Birlikte ürettik, var ettik ve hak odaklı birlikte yaşayacağız. Hangi inanç, dil ve kültürde olursa olsun hepsine eşit mesafede olacağımızı taahhüt ettik. Örneğin, Ermeni cemaatinin Ortadoğu'daki en büyük kilisesi konumunda kabul edilen Surp Giragos Ermeni Kilisesi'nin restorasyonunu yapmaktan onur duyduk. Ve kimin neye ihtiyacı varsa bunu olanaklarımız dahilinde karşılamaya devam edeceğiz.

Peki, ne yapıyoruz, ne yapacağız; Çok dilli belediyecilik hizmetleri vermek, çok kültürlü ve çok inançlı anlayış ile turizm politikaları geliştirmek, farklı inanç gruplarına yönelik turistik rotaların oluşturmak, çocuk, genç ve kadınlar için farklı inanç ve kültürlerin tanıtıldığı gezilerin yapılması, çok dilli sanat atölyeleri oluşturmak, kültür, dil ve sanat festivalleri, sempozyum ve seminerler organize etmek, somut olmayan kültürel miras öğelerinin derlenmesi ve folklorla ilgili dergi/ kitap hazırlanması, çocuklara yönelik kaybolmaya yüz tutmuş Kürtçe masal ve oyun kapsayan etkinliklerin düzenlenmesi, gastronomi akademisi ve yöresel lezzetler tadım evinin kurulması, UNESCO yaratıcı şehirler ağı gastronomi şehirleri listesi hazırlamak, somut olmayan kültürel miras öğelerinin kent müzesinde sergilenmesi, çağdaş sanatlar merkezinin açılması, çok dilli sanat atölyelerinin düzenlenmesi ve çok dilli kreş hizmetlerinin verilmesi beş yıllık stratejik planımızın önceliklerindedir.

Artuqids, and Ottomans. We are speaking of a city with a profound historical memory and consciousness. Undoubtedly, it carries the deep traces of each civilization. From the Amed Walls, Zerzevan Castle, and Hasuni. Caves to mosques and churches, the list is extensive. In a way, this land is a garden of peoples. In the centuries-old craftsmanship of Armenians and Assyrians in fields such as architecture, tile-making, and viticulture wherever you turn, you can see their heritage, value, and contributions.

As a municipal administration, we aim to keep the bonds of these peoples alive, enabling them to live and thrive together in brotherhood, equity, and justice. Everything that exists in this city belongs to all of us. These are our shared culture, values, and heritage. We have produced, created, and lived together, and we will continue to do so with a rights-based approach. Regardless of belief, language, or culture, we have pledged to remain equidistant to all. For example, we were honored to restore Surp Giragos Armenian Church, considered the largest church in the Middle East for the Armenian community. We will continue to meet the needs of everyone within our means.

So, what are we doing and what will we do? Our five-year strategic plan prioritizes: providing multilingual municipal services; developing tourism policies with a multicultural and multi-faith approach; creating tourist routes for different faith groups; organizing trips for children, youth, and women to introduce them to various beliefs and cultures; establishing multilingual art workshops; organizing cultural, language, and art festivals, symposiums, and seminars; compiling elements of intangible cultural heritage and preparing magazines or books on folklore. We also plan to organize events for children that include Kurdish tales and games at risk of being forgotten, establish a gastronomy academy and local flavors tasting house, prepare a list for the UNESCO Creative Cities Network in the gastronomy category, display intangible cultural heritage elements in a city museum, open a contemporary arts center, and offer multilingual daycare services. All these initiatives aim to preserve and promote the city's rich cultural and linguistic diversity.

3. UCLG ARACI ŞEHİRLER DÜNYA FORUMU

THE 3RD UCLG WORLD FORUM OF INTERMEDIARY CITIES

23-24 Ocak 2025 tarihlerinde Ekvador'un Cuenca kentinde 3. UCLG Aracı Şehirler Dünya Forumu düzenlendi. Etkinlik, dünya genelinden yerel ve bölgesel liderleri, politikaya yön verenler ve uzmanları bir araya getirerek aracı şehirlerin karşılaştığı acil sorunları ele aldı ve sürdürülebilir kentsel kalkınma için yenilikçi çözümler aradı.

The 3rd UCLG World Forum of Intermediary Cities was successfully held in Cuenca, Ecuador, from January 23 to 24, 2025. The event gathered local and regional leaders, policymakers, and experts from around the world to address pressing challenges intermediary cities face and explore innovative solutions for sustainable urban development.

Forum, teknik ziyaretler, iklim odaklı tartışmalar ve desantralize iş birliği, sürdürülebilirlikte kırsallığın rolü, temel hizmetler aracılığıyla eşitsizliklerin giderilmesi ve katılımcı demokrasinin sosyal adalete giden bir yol olarak ele alınması gibi çeşitli konularda paneller içeren dinamik bir program sundu.

The Forum showcased a dynamic program, including technical visits, climate-focused discussions, and panels on diverse topics such as decentralized cooperation, the role of rurality in sustaining life systems, addressing inequalities through basic services, and participatory democracy as a pathway to social justice.

“Yerel ve Bölgesel Yönetimler Belém COP30’a Hazırlanıyor” başlıklı İklim Günü oturumunda, UCLG-MEWA Genel Sekreteri Dr. Mehmet Duman, MEWA Bölgesi’nin karşılaştığı iklim zorluklarını vurguladı. Ayrıca, COP30 yol haritasının bir parçası olarak yerel ve bölgesel yönetimler için önemli öneriler sundu. Duman, Üst Düzey Diyalog oturumuna da katılarak, aracı şehirlerdeki karmaşık kentsel sorunlarla mücadelede ekolojik yenilik ve aktif toplum katılımının önemini vurguladı. Bu mesajını desteklemek için MEWA Bölgesi’nden dikkat çekici örnekler ve en iyi uygulamalar paylaştı.

During the Climate Day session titled “Local and Regional Governments Constituency Taking Off to Belém COP30,” UCLG-MEWA Secretary General Dr. Mehmet Duman underscored the climate challenges faced by the MEWA region. He also presented key recommendations for local and regional governments as part of the roadmap to COP30. Additionally, Mr. Duman participated in the High-Level Dialogue, where he highlighted the importance of ecological innovation and active community involvement in tackling complex urban challenges in intermediary cities. He shared notable examples and best practices from the MEWA region to support his message.

UCLG-MEWA delegasyonu, forum kapsamında önemli bir katılımında bulunarak UCLG Latin Amerika’nın (LATAM) iki bileşeninden biri olan Latin Amerika Şehirler, Belediyeler ve Yerel Yönetim Birlikleri Federasyonu (FLACMA) Yönetim Kurulu toplantısına iştirak etti. Toplantıda konuşan Duman, MEWA Bölgesi’nin Latin Amerika kentleriyle daha yakın ve güçlü ilişkiler geliştirme ilgisini vurgulayarak bölgeler arası iş birliğinin önemine dikkat çekti.

Upon the invitation of the Secretary General of Latin American Federation of Cities, Municipalities, and Local Governments Associations (FLACMA), which is one of the two legs of UCLG Latin America (LATAM), we were honored to have attended their Executive Bureau meeting. Addressing the attendees, Mr. Duman emphasized the MEWA Region’s interest in fostering closer and stronger relations with Latin American cities, underscoring the importance of interregional collaboration.

Forumun en önemli çıktısı, Cuenca Deklarasyonu’nun kabul edilmesi oldu. Deklarasyon, aracı şehirlerin kırsal-kentsel bağları güçlendirmede, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmede ve 2030 Gündemi’ni ilerletmedeki kritik rolünü vurguluyor. Kurumlara olan güvenin yeniden inşa edilmesi, demokratik değerlerin teşvik edilmesi ve hem yerel hem de küresel zorluklarla başa çıkmak için toplum ağlarının kullanılması gerekliliğinin altını çiziyor. Deklarasyon ayrıca, yönetim sistemlerinin entegrasyonu, iklim direncinin artırılması, temel hizmetlerde yenilik ve sürdürülebilir ekonomilere yatırım yaparak aracı kentlerde sosyal adalet ve kapsayıcı büyümeyi sağlama gibi stratejik öncelikleri ortaya koyuyor.

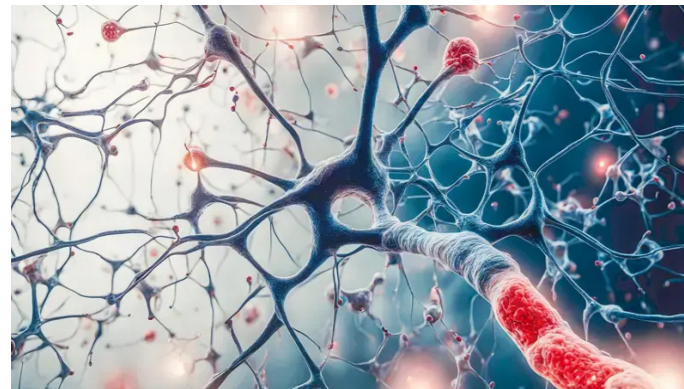
The main outcome was the adoption of the Cuenca Declaration, which emphasizes the critical role of intermediary cities in strengthening rural-urban linkages, fostering sustainable development, and advancing the 2030 Agenda. It highlights the need to rebuild trust in institutions, promote democratic values, and leverage community networks to address both local and global challenges. The declaration also outlines strategic priorities, including integrating governance systems, enhancing climate resilience, innovation in basic services, and investing in sustainable economies to drive social justice and inclusive growth within intermediary cities.

UZMANI UYARDI: BU FAYDASI HEP GÖZDEN KAÇIYOR!

ÖZELLİKLE ÇOCUKLARA BOL BOL YEDİRİN... BEYİN GELİŞİMİ İÇİN EN ÖNEMLİ BESİNLER HANGİLERİ?

Derleyen:
Sevin Turan

Çocukların katı gıdaya geçtikleri andan itibaren doğru beslenmeleri hem fiziksel hem de zihinsel gelişimleri açısından çok önemli. Özellikle bazı besinler beyin gelişiminde kritik rol oynuyor. Uzmanlar bu besinleri ve çocuklara yedirmenin yollarını anlattı.

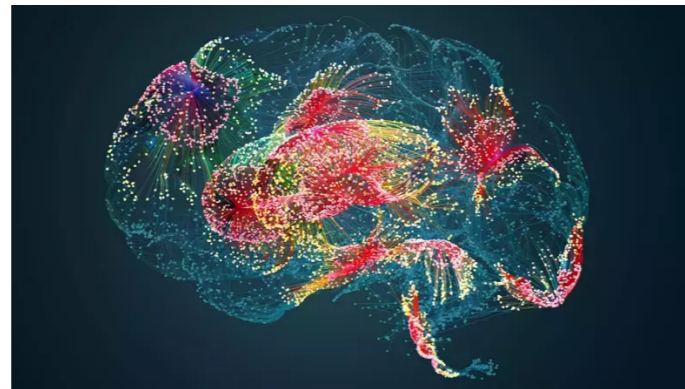
Havuç yemenin gözlere iyi geldiğini ya da kalsiyum zengini süt ürünlerinin dişler ve kemikler için faydalı olduğunu mutlaka duymuşsunuzdur. Peki beyin dostu besinler hangileri?

Weill Cornell Kadınlar Beyin Girişimi direktörü ve "Brain Food: The Surprising Science of Eating for Cognitive Power" (Beyin Gıdası: Biliş Gücü İçin Yemenin Şaşırtıcı Bilimi) kitabının yazarı Lisa Mosconi, "Bir nörobilimci olarak konuşursam, besinler beyin sağlığı için çok temel bir öneme sahip. Çünkü beyinlerimiz kelimenin tam anlamıyla besin maddeleri sayesinde çalışıyor" dedi.

THE EXPERT WARNED: THIS BENEFIT IS OFTEN OVERLOOKED!

MAKE SURE CHILDREN CONSUME PLENTY OF IT... WHAT ARE THE MOST IMPORTANT FOODS FOR BRAIN DEVELOPMENT?

Compiled by:
Sevin Turan

Proper nutrition from the moment children transition to solid foods is crucial for both their physical and mental development. Certain foods, in particular, play a critical role in brain development. Experts have explained these foods and how to incorporate them into children's diets.

You've probably heard that eating carrots is good for your eyes or that calcium-rich dairy products benefit teeth and bones. But which foods are brain-friendly?

Lisa Mosconi, director of the Women's Brain Initiative at Weill Cornell and author of Brain Food: The Surprising Science of Eating for Cognitive Power, emphasizes the vital role of nutrition in brain health. "As a neuroscientist, I can say that nutrients are fundamentally important for brain health because our brains literally function thanks to them," she stated.

İnsan beyni yaş aldıkça farklı besin maddelerine ihtiyaç duyuyor. Beynin büyümesi, gelişmesi ve sağlığı için özellikle erken çocukluk dönemi beslenmesi kritik bir önem taşıyor. Mosconi, "Hayatın ilk birkaç yılında bile beyin ışık hızıyla nöronlar saçıyor. Bir bebeğin beyinde Samanyolu'ndaki yıldızlardan daha fazla nöron, daha fazla beyin hücresi var" diye konuştu. Bilim insanları beyin sağlığı için kilit öneme sahip 45 besin maddesi tespit etti. Bunların arasında protein, çinko, demir, kolin, folat, iyot, A vitamini, D vitamini, B6 vitamini, B12 vitamini ve omega-3 yağ asitleri özellikle öne çıkıyor. Elbette "folat" ya da "kolin" kelimeleri bırakın çocukları yetişkinlerin bile ağızını sulandıracak şeyler değil. Dolayısıyla doğası gereği bu besin maddeleri açısından zengin yiyecekleri hedef alan beslenme stratejileri geliştirmek gerekiyor.

Bu yiyecekleri aşağıda tek tek sıraladık. Onların yanı sıra yulaf, kuruyemişler, narenciye türü meyveler, baklagiller ve farklı renklerdeki sebzeleri de çocukların beyin gelişimi için önemli yiyecekler arasına yazmak mümkün. Boston Çocuk Hastanesi'nde pediatri uzmanı olmanın yanı sıra Harvard Tıp Okulu'nda da pediatri dersleri veren Claire McCarthy, "Erken başlamak kritik. Bir çocuğun hayatı boyunca tanıdığı her şey sağlıklı besinler olursa bunları yeme konusunda aileleriyle kavga etme ihtimalleri de daha düşük olur" dedi. Uzmanlar, belli besin gruplarını hedefleyip yeni pişirme teknikleriyle denemeler yaparak çocukların beyin gelişimine katkıda bulunmanın düşünülenlerden daha kolay olduğunu da vurguladı.

ORMAN MEYVELERİ

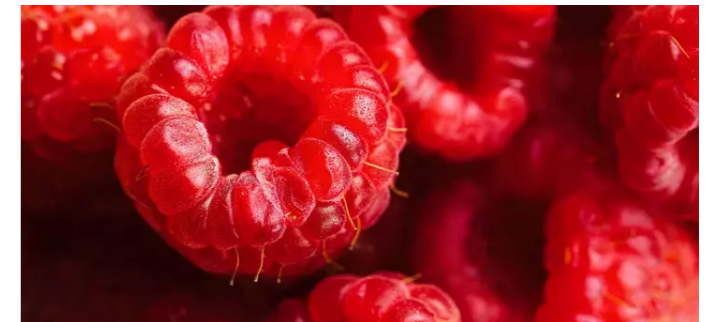
Böğürten, yaban mersini gibi kolay bulunan orman meyveleri bile C vitaminiyle dolu. C vitamini denince birçoğumuzun aklına bağışıklık sistemi gelse de beynin de bu besine ihtiyacı var. "C vitamini bir antioksidandır" diyen Mosconi, bu maddenin doğal olarak ortaya çıkan ve DNA'mızda ve hücrelerimizde hasara yol açan serbest radikallerin nötrleştirilmesinde önemli bir rol oynadığını vurguladı.

Mosconi, "C vitamini aynı zamanda sinir sisteminde sinyallerin gönderilmesinden sorumlu kimyasallar olan nörotransmitterlerin oluşumunda da önemli bir role sahip" diye konuştu. Kişi yeterince C vitamini almadığında, vücuttaki dokuların beyin dahil birçoğunun bütünlüğü zayıflamaya başlıyor. Ahududu,

The human brain requires different nutrients as it ages. Nutrition during early childhood is especially critical for brain growth, development, and overall health. "In the first few years of life, the brain is firing neurons at the speed of light. A baby's brain has more neurons, more brain cells, than there are stars in the Milky Way," Mosconi explained. Scientists have identified 45 key nutrients essential for brain health, including protein, zinc, iron, choline, folate, iodine, vitamins A, D, B6, B12, and omega-3 fatty acids. Of course, terms like "folate" or "choline" aren't exactly mouth-watering, even for adults. That's why it's essential to develop dietary strategies that naturally incorporate foods rich in these nutrients.

Foods like oats, nuts, citrus fruits, legumes, and a variety of colorful vegetables are particularly beneficial for children's brain development. Claire McCarthy, a pediatrician at Boston Children's Hospital and a lecturer at Harvard Medical School, highlights the importance of starting early. "If a child is exposed to healthy foods from the beginning, they're less likely to resist them or argue with their parents about eating them," she noted. Experts also emphasize that targeting specific food groups and experimenting with new cooking techniques can make supporting children's brain development easier than it might seem.

BERRIES

Berries like blackberries and blueberries, which are easy to find, are packed with vitamin C. When we think of vitamin C, most of us associate it with the immune system, but the brain also requires this nutrient. "Vitamin C is an antioxidant," Mosconi explains, emphasizing its critical role in neutralizing free radicals that naturally occur and cause damage to our DNA and cells.

"Vitamin C also plays an essential role in the production of neurotransmitters, the chemicals responsible for transmitting signals in the nervous system," Mosconi adds. Without adequate vitamin C, the integrity of many tissues in the body, including the brain, begins to weaken. Fruits like raspberries, cherries,

vişne, dut, kurt üzümü gibi meyveler de bu kategorinin diğer yıldızlar. Yemişler ayrıca doğal şekerler ve lif açısından dengeli bir zenginlik taşıyor. Bu da bağırsıklık sistemi için önemli.

Çocuklara yedirmek için tavsiyeler: Orman meyveleri bu listede çocuklara yedirmesi en kolay besinler olabilir. Ancak menüleri renk katmak isterseniz bu meyveleri yoğurda hatta bitter çikolataya batırabilirsiniz. Bitter çikolata da içerdiği triptofan isimli aminoasit sayesinde beyne fayda sağlıyor. Öte yandan orman meyvelerini dondurduktan sonra birkaç damla limon suyu ve bal ya da akçağaç şurubu gibi doğal bir tatlandırıcıyla birlikte blender'dan geçirip sorbe kıvamına getirmek de mümkün.

ERİK

Eriğin hem taze hem de kurusu, serotonin adı verilen ve kişinin ruh halinin düzenlenmesinde rol oynayan nörotransmitterle ilişkili olan triptofan isimli aminoasidin en güçlü kaynaklarından biri. Dahası çocukların beyinlerini bol miktarda triptofanla beslemek, beynimizin dinlenip kendini tamir ettiği gece saatlerinde rahatça uyumalarına da yardımcı oluyor. Eriğin yanı sıra chia tohumu ve bitter çikolatanın hammaddesi olan saf kakao da triptofan içeriyor.

Çocuklara yedirmek için tavsiyeler: Tatlıyla ekşiyi çok lezzetli bir biçimde bir arada sunan eriğin püresi, bebeğinizin katı gıdaya geçiş sürecindeki ilk besinlerinden biri olabilir. Daha ileri yaştaki çocuklarda, beslenme çantasına birkaç tane kuru erik eklenebilir. Bu lezzeti bir adım öteye taşımak isterseniz, kuru erikleri ortadan ikiye ayırıp üstlerine taneli fıstık ezmesi sürerek hem lif hem de protein açısından çok zengin bir atıştırma hazırlayabilirsiniz.

TATLI PATATES

Mosconi, "Çocukların beyin sağlığı için odaklanılması gereken tek bir besin olsa koyu yeşil yapraklı sebzeler derdim. Ama dürüst olalım: Çocuklar bunları yemiyor" dedi. Peki yeşil

mulberries, and goji berries are also stars in this category. In addition to being rich in natural sugars, they offer a balanced amount of fiber, which is beneficial for the immune system.

Tips for Feeding Children: Berries are some of the easiest foods to incorporate into children's diets. For a colorful twist, consider pairing these fruits with yogurt or dipping them in dark chocolate. Dark chocolate itself benefits the brain due to its tryptophan content, an amino acid that supports brain function. Another creative idea is to freeze the berries, blend them with a few drops of lemon juice and a natural sweetener like honey or maple syrup, and turn them into a sorbet-like treat.

PLUM

Both fresh and dried plums are among the richest sources of tryptophan, an amino acid linked to serotonin, a neurotransmitter that regulates mood. Feeding children plenty of tryptophan supports their brains and helps them sleep better during the night, the time when the brain rests and repairs itself. In addition to plums, chia seeds and pure cocoa, the main ingredient in dark chocolate, are also rich in tryptophan.

Tips for Feeding Children: Plum puree, which combines sweet and sour flavors deliciously, can be one of the first foods introduced during a baby's transition to solid foods. For older children, adding a few dried plums to their lunchbox is a simple and nutritious option. To take this snack to the next level, halve dried plums and spread chunky peanut butter on them for a fiber- and protein-rich treat.

SWEET POTATO

Mosconi stated, "If there were only one food to focus on for children's brain health, I'd say dark leafy greens. But let's be honest: kids don't eat them." So, what could we use

yapraklı sebzeler yerine, tadıyla rengiyle geniş kullanım alanıyla çocukların seveceği bir şey koymak istesek? Bu durumda akıllara bir diğer antioksidan olan A vitamini açısından zengin tatlı patates geliyor. A vitamini genel beyin sağlığı için önemli; eksikliği durumunda merkezi sinir sisteminin gelişimi ve işleyişinde sorunlar yaşanabiliyor.

Çocuklara yedirmek için tavsiyeler: Tatlı patatesi, püre, kumpir, kızartma, ızgara, mücver, tart, hatta çorba yapabilirsiniz. Seçeneklerin sonu yok.

BALIK

Beynimizin yarısından fazlası yağdan oluşuyor. Dolayısıyla lipidlerin nörolojik sağlıkta önemli rol oynamasına şaşırılmaması gerekir. Ancak ne tür yağ yediğiniz de önemli. Örneğin DHA (dokosaheksaenoik asit) adı verilen bir tür omega-3 yağ asidi, sinir hücrelerinin inşası için fazlasıyla önemli.

Mosconi, bu hücrelerin beyin sağlıklı bir biçimde büyüyüp gelişmesinden ve öğrenme becerilerinden sorumlu olduğunu söyledi. "DHA almak için soğuk sulara yaşayan yağlı balıklara odaklanmalısınız" diyen Mosconi, somon, uskumru, hamsi, sardalye ve ringa gibi balıkları örnek gösterdi.

Çocuklara yedirmek için tavsiyeler: Kendisi de küçük bir kız annesi olan Mosconi, balıkları kullanarak "havali balık kroketler" yaptığını söyledi. Balık filetosunu önce çırpılmış yumurtaya batıran Mosconi, ardından dövülmüş Antep fıstığı, badem, ekme kırıntısı ve tuz karışımıyla balıkları kapladığını belirtti.

Mosconi balığı derin yağda kızartmak yerine de Hindistan cevizi yağında veya sızma zeytinyağında soteleme tavsiyesinde bulundu. McCarthy ise çocukların bu balıkları yemekte zorlanabileceğini, balık tadına alışmaları için öncelikle marketlerde satılan balık kroketlerle işe başlanabileceğini belirtti.

instead—something with a taste, color, and versatility that kids will enjoy? Enter sweet potatoes, another antioxidant-rich food packed with vitamin A. Vitamin A is crucial for overall brain health, and its deficiency can lead to issues in the development and functioning of the central nervous system.

Tips for Feeding Children: Sweet potatoes offer endless possibilities. You can prepare them as purées, baked potatoes, fries, grilled slices, fritters, tarts, or even soups. The options are virtually limitless!

FISH

More than half of our brain is composed of fat, so it's no surprise that lipids play a crucial role in neurological health. However, the type of fat you consume also matters. For instance, DHA (docosahexaenoic acid), a type of omega-3 fatty acid, is essential for building nerve cells.

Mosconi explained that these cells are responsible for the brain's healthy growth, development, and learning abilities. "To get DHA, you should focus on fatty fish from cold waters," Mosconi said, citing examples like salmon, mackerel, anchovies, sardines, and herring.

Tips for Feeding Children: As a mother of a young daughter, Mosconi shared her recipe for "cool fish croquettes." She coats fish fillets by first dipping them in beaten egg, then in a mixture of crushed pistachios, almonds, breadcrumbs, and salt.

Instead of deep-frying, she recommends sautéing the fish in coconut oil or extra virgin olive oil. McCarthy suggested that children who are not accustomed to the taste of fish might struggle initially. To help them adapt, she recommended starting with store-bought fish croquettes as a gentle introduction.

LONDRA'DAN OXFORD'A: ZAMANIN ÖTESİNDE BİR YOLCULUK

LONDON TO OXFORD: A JOURNEY BEYOND TIME

Birleşik Krallık'ın en etkileyici şehirlerinden Londra ve Oxford, sadece tarihi ve mimari güzellikleriyle değil, aynı zamanda barındırdıkları sosyal dinamikler ve kültürel çeşitlilikle de ön plana çıkmaktadır. Bu yazıda, bu iki şehrin gezi sırasında hissedilen atmosferi, sosyal yapısı ve kültürel özelliklerini ele alacağız.

Londra: Küresel Kültürün Kalbi

Londra, dünyanın dört bir yanından gelen insanların oluşturduğu bir kültür mozağıdır. Şehir, göçmen nüfusunun yoğunluğu sayesinde farklı kültürlerin bir arada yaşadığı bir metropol olma özelliği taşır. Her mahallesi, ayrı bir kültürel doku sunar. Örneğin, Soho ve Shoreditch gibi bölgeler, modern sanatın ve yaratıcı sektörlerin merkezi haline gelirken; Brixton, Karayip kültürünün dinamik izlerini taşır.

Sosyal olarak, Londra hızlı bir yaşam temposuna sahip olsa da mahalle kültürünün hala önemli bir yeri vardır. Londra sakinleri için parklar ve yeşil alanlar, hem sosyal etkileşim hem de bireysel dinlenme alanlarıdır. Regent's Park ve Hyde Park gibi alanlarda, farklı kültürlerin geleneklerini bir arada gözlemlemek mümkündür. Özellikle yaz aylarında düzenlenen festivaller, bu çeşitliliğin en canlı örneklerini sergiler.

Kültürel anlamda Londra, tiyatro, müzik ve edebiyatın başkentlerinden biri olarak kabul edilir. West End'deki tiyatrolar, dünyanın dört bir yanından gelen ziyaretçilere hitap ederken, canlı müzik sahneleri, yerel ve uluslararası sanatçılara ev sahipliği yapar. Ayrıca, şehirdeki galeriler ve müzeler, yalnızca tarihi eserlerle değil, modern dünyaya dair derinlikli sergilerle de zenginleşmiştir.

Londra'da göçmen topluluklarının oluşturduğu zenginlik, günlük yaşamın her alanında hissedilir. Özellikle mutfak kültürü, bu çeşitliliğin bir yansımasıdır. Çin Mahallesi'nde otantik Asya mutfağını deneyimlemek ya da Brick Lane'de Hint mutfağının eşsiz örneklerini tatmak, bu kozmopolit atmosferi hissetmek için birebirdir. Londra, farklı geçmişlerden gelen insanların hikayelerinin harmanlandığı, herkes için bir şeyler sunan bir şehir olarak dikkat çeker.

Tarihi ve Kültürel Duruş

Londra'nın simge yapılarından biri olan Tower of London (Londra Kulesi), ziyaretçilerine İngiliz Krallığı tarihinin önemli kesitlerini sunar. Thames Nehri kıyısında yükselen Tower Bridge, fotoğraf tutkunları için eşsiz bir manzaraya

The United Kingdom's most impressive cities, London and Oxford, stand out not only with their historical and architectural beauty but also with their social dynamics and cultural diversity. In this article, we will explore the atmosphere, social structure, and cultural characteristics of these two cities as experienced during a visit.

London: The Heart of Global Culture

London is a cultural mosaic shaped by people from all over the world. Thanks to its large immigrant population, the city is a metropolis where different cultures coexist. Each neighborhood offers a unique cultural texture. For instance, areas like Soho and Shoreditch have become centers of modern art and creative industries, while Brixton carries the dynamic traces of Caribbean culture.

Socially, although London has a fast-paced lifestyle, neighborhood culture still holds significance. For Londoners, parks and green spaces serve as both social interaction points and areas for personal relaxation. In places like Regent's Park and Hyde Park, one can observe different cultural traditions blending together. Especially during the summer, festivals provide the most vibrant examples of this diversity.

Culturally, London is considered one of the capitals of theater, music, and literature. The theaters in West End attract visitors from all over the world, while live music venues host both local and international artists. Moreover, the city's galleries and museums enrich the cultural scene not only with historical artifacts but also with thought-provoking exhibitions on the modern world.

The richness created by immigrant communities is felt in all aspects of daily life in London. Culinary culture, in particular, is a reflection of this diversity. Experiencing authentic Asian cuisine in Chinatown or tasting exquisite Indian dishes in Brick Lane are perfect ways to immerse oneself in this cosmopolitan atmosphere. London is a city where the stories of people from different backgrounds merge, offering something for everyone.

Historical and Cultural Identity

One of London's iconic landmarks, the Tower of London, provides visitors with key insights into the history of the British monarchy. Tower Bridge, rising over the Thames River, offers a spectacular view for photography enthusiasts.

sahiptir. Ayrıca, Westminster'da yer alan Big Ben ve Westminster Abbey, yalnızca mimari açıdan değil, tarihsel önemleriyle de etkileyicidir.

Sanatseverler için British Museum ve National Gallery, dünya tarihine ve sanatına dair derinlemesine bir yolculuk sunar. Özellikle British Museum'da yer alan Rosetta Taşı ve Mısır mumyaları gibi eserler, dünyanın dört bir yanından gelen ziyaretçilerin ilgisini çeker.

Londra, modern sanat tutkunları için de bir cennet niteliğindedir. Tate Modern, eski bir enerji santralinden dönüştürülmüş binasında, modern ve çağdaş sanatın en etkileyici örneklerini sergiler. Ücretsiz giriş imkânı sunan bu müzede, Pablo Picasso, Mark Rothko ve Yayoi Kusama gibi sanatçıların eserleri görülebilir. Victoria and Albert Museum (V&A) ise dekoratif sanatlar ve tasarıma odaklanmış eşsiz koleksiyonlarıyla dikkat çeker. Müzenin moda, seramik ve mücevher bölümleri, her yaşta ziyaretçiye ilham kaynağı olur.

Additionally, Big Ben and Westminster Abbey, located in Westminster, are impressive not only for their architectural significance but also for their historical importance.

For art lovers, the British Museum and the National Gallery offer an in-depth journey into world history and art. The British Museum, in particular, draws the attention of visitors from all over the world with artifacts such as the Rosetta Stone and Egyptian mummies.

London is also a paradise for modern art enthusiasts. Tate Modern, housed in a former power station, showcases some of the most striking examples of modern and contemporary art. This museum, which offers free entry, features works by artists such as Pablo Picasso, Mark Rothko, and Yayoi Kusama. The Victoria and Albert Museum (V&A) stands out with its unique collections focused on decorative arts and design. Its fashion, ceramics, and jewelry sections serve as sources of inspiration for visitors of all ages.

Modern Londra

Tarihi yapılar kadar, Londra'nın modern yüzü de büyüleyicidir. London Eye, şehrin panoramik manzarasını gözler önüne sererken, Covent Garden ve Camden Market gibi alanlar, şehrin enerjik ve canlı atmosferini deneyimlemek isteyenler için idealdir. Ayrıca, Londra'nın çeşitli mutfakları temsil eden restoranlarında unutulmaz lezzetler tadabilirsiniz.

Oxford: Akademik ve Tarihin Merkezi

Oxford, Londra'nın kozmopolit havasına kıyasla daha dingin ve entelektüel bir atmosfer sunar. Şehir, dünyanın en eski üniversitelerinden birine ev sahipliği yapmanın verdiği ağırlıkla, tarih ve akademik kültürün merkezi olarak bilinir. Ancak bu ağırlık, sakin bir sosyal yapıyla dengelenir. Şehirdeki sosyal hayat, büyük ölçüde öğrenciler ve akademisyenler etrafında şekillenir.

Modern London

Just as its historical structures captivate, London's modern face is equally fascinating. The London Eye provides a panoramic view of the city, while areas like Covent Garden and Camden Market offer an energetic and vibrant atmosphere for visitors. Additionally, London's diverse culinary scene allows for unforgettable gastronomic experiences.

Oxford: The Center of Academia and History

Compared to London's cosmopolitan atmosphere, Oxford offers a more tranquil and intellectual setting. The city, known for hosting one of the world's oldest universities, is recognized as a hub of history and academic culture. However, this sense of grandeur is balanced by a calm social structure. Social life in Oxford revolves largely around students and academics.

Oxford'un sosyal yapısında, "kolej" sisteminin derin bir etkisi vardır. Bu sistem, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin bir arada bulunduğu topluluklar oluşturur. Bu topluluklar, bireylerin entelektüel olarak gelişimini desteklerken, sosyal dayanışmayı da güçlendirir. Şehrin kültürel etkinlikleri de genellikle bu çevrelerde şekillenir. Edebiyat festivalleri, akademik konferanslar ve klasik müzik konserleri, Oxford'un kültürel yaşamının temel taşlarıdır.

The "college" system has a profound influence on Oxford's social structure. This system creates communities where students and faculty members coexist, fostering both intellectual growth and social cohesion. Cultural events in the city are often shaped by these academic circles. Literary festivals, academic conferences, and classical music concerts form the backbone of Oxford's cultural life.

Bunun yanı sıra, Oxford'un yerel halkı ve öğrenciler arasında dengeli bir uyum vardır. Küçük dükkanlar, kafeler ve nehir kıyılarındaki yürüyüş yolları, sosyal etkileşimin doğal bir parçası haline gelir. Özellikle yerel pazarlar ve kitapçılar, şehrin hem tarihi hem de sosyal dokusunu yakından hissetmek isteyenler için ideal alanlardır.

Oxford'un entelektüel birikimi, şehrin sakinlerine ve ziyaretçilerine ilham veren bir atmosfer yaratır. Kolejlerin düzenlediği açık dersler, halka açık sergiler ve tartışma etkinlikleri, Oxford'u sadece bir öğrenci şehri olmaktan çıkarır ve herkes için bir bilgi merkezi haline getirir. Bu da şehrin kültürel derinliğini artırır.

Moreover, there is a harmonious balance between the local population and students in Oxford. Small shops, cafés, and riverside walking paths naturally facilitate social interaction. Local markets and bookstores, in particular, are ideal places for those who wish to experience both the historical and social fabric of the city.

Oxford's intellectual depth creates an inspiring atmosphere for both its residents and visitors. Public lectures hosted by colleges, open exhibitions, and discussion events transform Oxford from just a student city into a knowledge hub accessible to all, further enriching its cultural character.

Oxford'un kalbinde yer alan University of Oxford, dünyanın en eski ve prestijli üniversitelerinden biridir. Üniversite kampüslerindeki Christ Church College, Harry Potter filmlerine de ilham veren büyüleyici bir atmosfere sahiptir. Ayrıca, Bodleian Library, tarihi ve zengin koleksiyonlarıyla kitap severlerin mutlaka görmesi gereken bir mekandır.

Oxford'da yürüyüş yaparken şehrin tarihine dokunabilirsiniz. Radcliffe Camera ve Sheldonian Theatre, mimarisıyla dikkat çeken yapılar arasındadır. Şehirdeki Ashmolean Museum, sanat ve arkeoloji meraklıları için etkileyici bir duraktır.

At the heart of Oxford lies the University of Oxford, one of the world's oldest and most prestigious institutions. Within the university campus, Christ Church College, famous for inspiring scenes in the Harry Potter films, offers a breathtaking ambiance. Additionally, Bodleian Library, with its historic and extensive collections, is a must-visit for book lovers.

Walking through Oxford allows visitors to connect with history. Radcliffe Camera and Sheldonian Theatre are among the city's most architecturally striking landmarks. For those interested in art and archaeology, the Ashmolean Museum is an impressive stop.

ÇOCUKLAR BEDENSEL SÖZ HAKLARINI ÖĞRENİYOR

CHILDREN LEARN THEIR BODY RIGHTS

Çocukların kişisel güvenliklerini sağlamaları, sınırlarını belirleyebilmeleri ve onay kavramını içselleştirebilmeleri, onların sağlıklı bireyler olarak büyümeleri için büyük bir öneme sahiptir. WALD Küçükçekmece Kent Uyum Birimi'nin Çocuk Koruma Ekibi tarafından düzenlenen "Çocuklar Bedensel Söz Haklarını Öğreniyor" atölyesi, bu noktada çocuklara rehberlik etmeyi amaçladı. 7-14 yaş aralığındaki çocukların katılımıyla gerçekleştirilen etkinlik, çocukların bedensel hakları konusunda bilinçlenmelerini sağlarken, kendilerini koruma ve sınırlarını savunma becerilerini güçlendirmelerine destek oldu.

Ensuring children's personal safety, enabling them to set their boundaries, and internalizing the concept of consent are crucial for their healthy development. The "Children Learn Their Bodily Rights to Speak" workshop, organized by the WALD Küçükçekmece Urban Cohesion Unit's Child Protection Team, aimed to guide children in this regard. Held with the participation of children aged 7-14, the event raised awareness about bodily rights while supporting them in strengthening their self-protection and boundary-setting skills.

Atölye süresince, çocuklara bedenleri üzerindeki haklarının farkına varmaları için interaktif yöntemler sunuldu. "Hayır" deme hakkının önemi vurgulandı. Katılımcılar, kişisel sınırlarını belirleme, bu sınırları savunma, onay alma ve onay verme konularında farkındalık kazanırken sağlıklı sosyal ilişkilerin temellerini öğrenme fırsatı buldular. Atölyenin başlangıcında, çocuklara farkındalık kazandırmak amacıyla sorular soruldu ve bedensel sınırlar ile kişisel alanın önemi, görsel materyallerle anlatıldı.

Throughout the workshop, interactive methods were used to help children recognize their rights over their bodies, emphasizing the importance of the right to say "No." Participants gained awareness of setting personal boundaries, defending these boundaries, giving and receiving consent, and had the opportunity to learn the foundations of healthy social relationships. At the beginning of the workshop, questions were posed to raise children's awareness, and the significance of bodily boundaries and personal space was explained using visual materials.

Eğitim sürecinin devamında, video gösterimleri ve drama çalışmaları ile çocuklar aktif olarak bedensel sınırlarını koruma konusunda deneyim kazandılar. "Hayır" demek, izin almak ve kişisel sınır çizmek gibi beceriler, drama çalışmalarıyla pratik edildi. Bu bilgiler, çocukların günlük yaşamlarında onay kavramını nasıl kullanabileceklerine dair ipuçlarıyla desteklendi. Grup oyunları ve etkileşimli etkinliklerle öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi sağlandı.

As the training process continued, children actively gained experience in protecting their bodily boundaries through video screenings and drama exercises. Skills such as saying "No," asking for permission, and setting personal boundaries were practiced through drama activities. These concepts were reinforced with practical tips on how children can apply the notion of consent in their daily lives. Group games and interactive activities helped solidify the knowledge gained.

Bu süreç, çocukların kendilerini daha iyi ifade etmelerine ve kişisel sınırlarını daha etkili bir şekilde korumalarına yardımcı oldu. Etkinlik, "Hayır Demek" şarkısı eşliğinde eğlenceli bir kapanışla son buldu. Bu şarkı, çocukların öğrendiklerini hafızalarında tutmalarını sağlarken, etkinliği neşeli ve akılda kalıcı bir deneyime dönüştürdü.

This process supported children in expressing themselves more effectively and protecting their personal boundaries with greater confidence. The event concluded with a fun closing session accompanied by the song "Saying No." This song helped reinforce what the children had learned, turning the workshop into a joyful and memorable experience.

Londra ve Oxford, hem benzer hem de birbirinden farklı özellikler taşıyan şehirler olarak dikkat çeker. Londra'nın çok kültürlü ve hızlı temposu, şehri dinamik bir sosyal merkeze dönüştürürken, Oxford'un akademik odaklı ve sakin yapısı, düşünmeye ve derinleşmeye alan tanır. Bu iki şehirde, hem tarih boyunca hem de günümüzde kültürel çeşitlilik önemli bir rol oynamaktadır.

London and Oxford, while sharing some similarities, exhibit distinct characteristics. London's multicultural and fast-paced environment transforms it into a dynamic social hub, whereas Oxford's academic focus and tranquil nature provide space for contemplation and intellectual engagement. In both cities, cultural diversity has played a significant role throughout history and continues to do so today.

Gezi sırasında hissedilen en belirgin şey, bu iki şehrin geçmişle geleceği, gelenekle modernliği nasıl ustalıkla bir araya getirdiğidir. Londra ve Oxford'daki sosyal yaşam ve kültürel yapılar, yalnızca ziyaretçileri değil, sakinlerini de bu zenginliğin bir parçası olmaya davet eder.

The most striking aspect of a journey through these cities is witnessing how they seamlessly blend the past with the future, tradition with modernity. The social life and cultural structures in London and Oxford invite not only visitors but also residents to become part of this richness.

Her iki şehir de, kendi dinamikleri çerçevesinde farklı kesimlerden insanları bir araya getirir. Londra'da bu daha büyük ölçekli, hızlı ve çeşitli bir ortamda gerçekleşirken, Oxford'da ise daha küçük, samimi bir çerçevede ortaya çıkar.

Each city, within its own dynamic framework, brings together people from different backgrounds. In London, this occurs on a larger, faster, and more diverse scale, whereas in Oxford, it emerges within a smaller, more intimate setting.

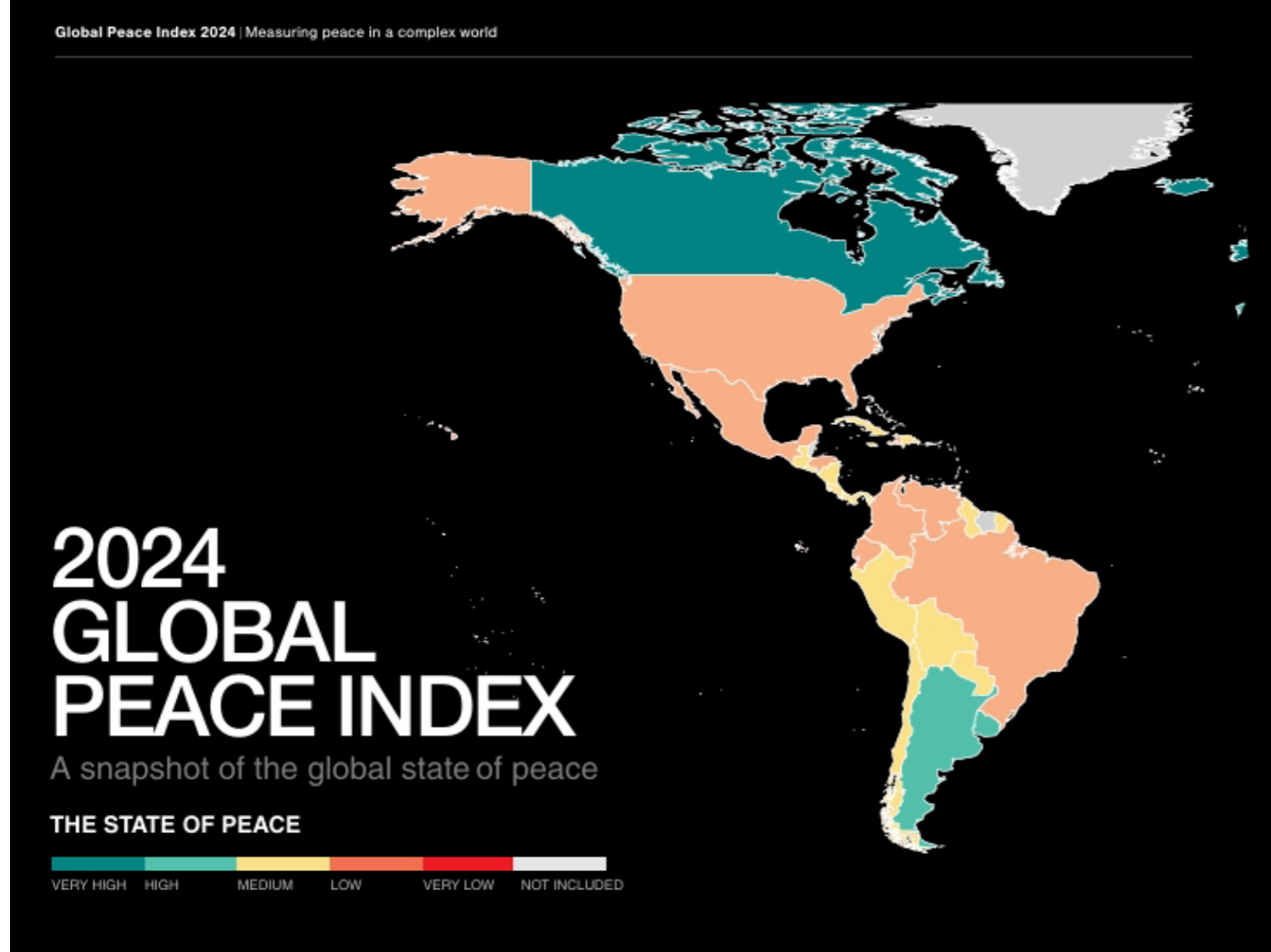
Bu farklılıklar, her iki şehri de keşfetmeyi bir o kadar ilgi çekici kılar. Ancak her iki şehirde de, bir araya gelmenin ve farklılıkların zenginlik yarattığına dair ortak bir anlayış hissedilir. Tarihle modernitenin bir araya geldiği Londra ve Oxford'da geçirdiğiniz her an, kültürel bir zenginliğe dönüşecek ve bu iki şehrin büyümesine kapılacaksınız.

These differences make exploring both cities equally intriguing. However, in both places, one can sense a shared understanding that diversity fosters richness. Every moment spent in London and Oxford, where history and modernity intertwine, will turn into a cultural treasure, drawing you into the enchanting essence of these two remarkable cities.

KÜRESEL BARIŞ ENDEKSİ 2024

THE GLOBAL PEACE INDEX (GPI) 2024

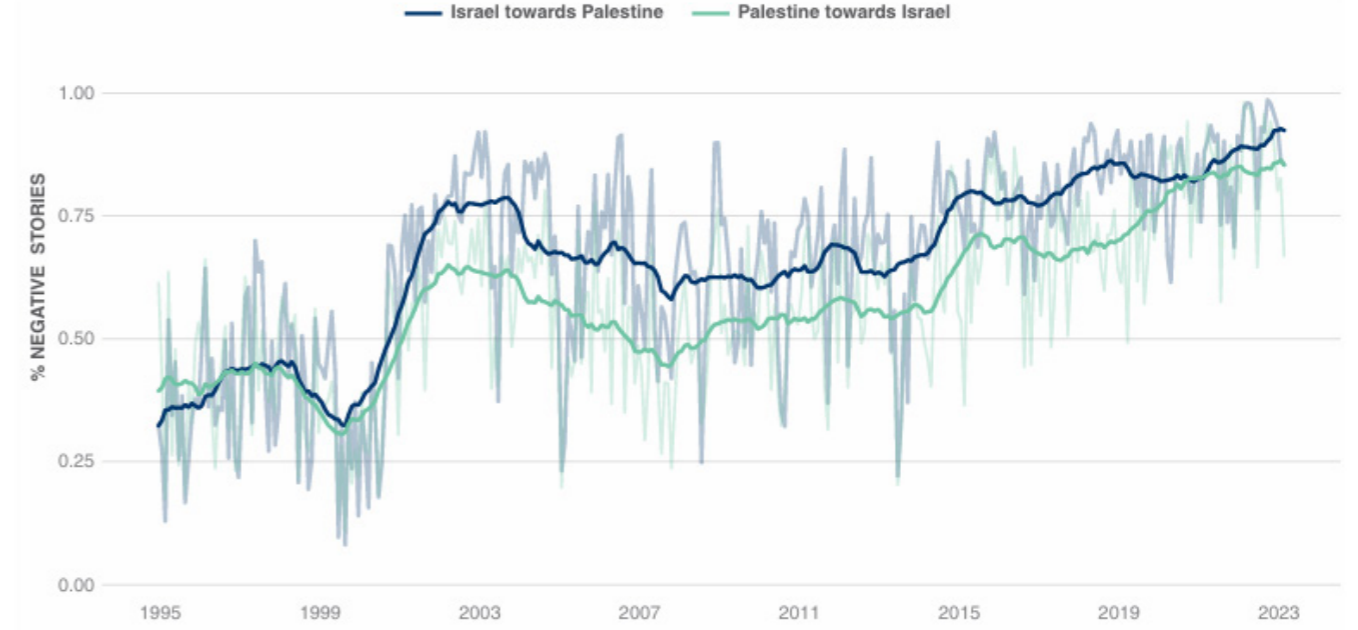

Küresel Barış Endeksi 2024 raporu, dünyadaki barış seviyelerinin nasıl değiştiğini, temel belirleyicilerini ve barışın ekonomik etkilerini detaylandırmaktadır. Ekonomi ve Barış Enstitüsü (IEP) tarafından hazırlanan bu rapor, 163 ülkeyi barış seviyelerine göre sıralamakta ve barışın sürdürülebilir kalkınmaya katkılarını değerlendirmektedir. Barış, yalnızca şiddetin veya savaşın yokluğu olarak değil, aynı zamanda toplumsal istikrar, yönetim kalitesi ve ekonomik fırsatların varlığı açısından da ele alınmaktadır.

The Global Peace Index (GPI) 2024 report details how peace levels around the world have changed, the key determinants of peace, and its economic impacts. Prepared by the Institute for Economics & Peace (IEP), this report ranks 163 countries based on their levels of peace and evaluates the contributions of peace to sustainable development. Peace is not only considered as the absence of violence or war but also in terms of social stability, governance quality, and the availability of economic opportunities.

Tensions between Israel and Palestine in the media, 1995–2023

Tension between Israel and Palestine has been steadily climbing since about 2007.

Küresel Barış Endeksi 2024 raporu, dünya genelindeki barış seviyelerinin nasıl değiştiğini ve barışın sürdürülebilir kalkınma ile olan ilişkisini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Son yıllarda küresel barış seviyesinde istikrarlı bir düşüş gözlemlenmiştir ve bu eğilim, savaşların yaygınlaşması, siyasi istikrarsızlık ve ekonomik eşitsizliklerin artışı ile doğrudan bağlantılıdır. Rapor, özellikle Gazze, Ukrayna, Sudan ve Yemen'de süregelen çatışmaların küresel güvenlik ortamına olan etkileri vurgulanmaktadır. Çatışmalar sadece bölgesel istikrarsızlık yaratmakla kalmayıp, küresel ekonomiyi, enerji piyasalarını ve insan haklarını da ciddi şekilde etkilemektedir.

Küresel Barış Endeksi, son derece saygın kaynaklardan 23 nitel ve nicel gösterge kullanır ve üç alanda barış durumunu ölçer: toplumsal güvenlik ve emniyet seviyesi; devam eden yurtiçi ve uluslararası çatışmanın kapsamı; ve militarizasyon derecesi.

Şu anda 56 aktif çatışma bulunmakta, İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana daha az çatışma, askeri olarak veya barış anlaşmaları yoluyla çözülüyor. Kesin bir zaferle sonuçlanan çatışmaların sayısı 1970'lerde %49'dan 2010'larda %9'a düşerken, barış anlaşmalarıyla sonuçlanan çatışmalar aynı dönemde %23'ten %4'e düşmüş durumda.

Çatışmalar da giderek daha uluslararası hale geliyor, 92 ülke artık sınırlarının ötesinde bir çatışmaya giriyor, 2008'de Küresel Barış Endeksi'nin başlangıcından bu yana en fazla olan bu, kalıcı bir barış için müzakere süreçlerini karmaşıktırıyor ve çatışmaları uzatıyor. Çatışmanın uluslararasılaşması, artan büyük güç rekabeti ve bölgelerinde daha aktif hale gelen orta düzey güçlerin yükselişiyle yönlendiriliyor.

Bu faktörlerin birleşimi, Küresel Barış Endeksi'nin başlangıcından bu yana herhangi bir zamandakinden daha

The Global Peace Index 2024 report provides a comprehensive analysis of how peace levels have changed worldwide and their relationship with sustainable development. In recent years, there has been a consistent decline in global peace levels, a trend directly linked to the spread of wars, political instability, and increasing economic inequalities. The report highlights the impact of ongoing conflicts in Gaza, Ukraine, Sudan, and Yemen on the global security environment. These conflicts not only create regional instability but also significantly affect the global economy, energy markets, and human rights.

The Global Peace Index utilizes 23 qualitative and quantitative indicators from highly reputable sources to measure the state of peace in three areas: the level of societal safety and security, the extent of ongoing domestic and international conflict, and the degree of militarization.

Currently, there are 56 active conflicts, with fewer conflicts being resolved either militarily or through peace agreements since the end of World War II. The number of conflicts that resulted in a decisive victory dropped from 49% in the 1970s to 9% in the 2010s, while those resolved through peace agreements declined from 23% to 4% over the same period.

Conflicts are also becoming increasingly internationalized, with 92 countries now engaged in conflicts beyond their borders—the highest number since the inception of the Global Peace Index in 2008. This trend complicates negotiation processes for lasting peace and prolongs conflicts. The internationalization of conflict is driven by intensifying great power competition and the rise of middle powers becoming more active in their regions.

The combination of these factors means that the likelihood of a major conflict breaking out is higher than at any time

büyük bir çatışmanın çıkma olasılığının daha yüksek olduğu anlamına geliyor. Bu yılki sonuçlar, küresel barışçılığın ortalama düzeyinin %0,56 oranında kötüleştiğini ortaya koydu.

İzlanda, 2008'den beri dünyanın en barışçıl ülkesi konumunu sürdürüyor. İrlanda, Avusturya, Yeni Zelanda ve Singapur'un bulunduğu endekste, Singapur dışındaki tüm ülkeler endeksin ilk yılında en barışçıl on ülke arasında yer aldı.

Yemen, 2024 Küresel Barış Endeksi'nde dünyanın en az barışçıl ülkesi olurken, ardından Sudan, Güney Sudan, Afganistan ve Ukrayna geliyor. Bu, Yemen'in dünyanın en az barışçıl ülkesi olarak derecelendirildiği ilk yıl, ülke endeksin başlangıcından bu yana sıralamalarda 24 sıra geriledi.

Dünyanın en barışçıl ülkeleri arasındaki uçurum artık son 16 yılda hiç olmadığı kadar geniş. 2008'e kıyasla, en barışçıl 25 ülke 2024'te yüzde bir daha barışçılken, en az barışçıl 25 ülke yüzde 7,5 daha az barışçıl.

21. yüzyıldaki savaş, iki temel eğilimin sonucu olarak değişiyor: askeri teknolojideki değişiklikler ve artan jeopolitik rekabet. Devlet dışı gruplar artık insansız hava araçları ve doğaçlama patlayıcı cihazlar gibi teknolojileri kullanarak daha büyük devletlerle daha etkili bir şekilde etkileşime girebiliyor. Devlet dışı grupların 2018'den bu yana insansız hava aracı saldırılarını %1.400'den fazla artırmasıyla insansız hava araçlarının kullanımı arttı. Bu değişim, çatışmaları daha karmaşık ve çözülmesi daha zor hale getirdi.

GPI overall trend and year-on-year percentage change, 2008–2023

Peacefulness has declined year-on-year for 12 of the last 16 years.

since the inception of the Global Peace Index. This year's results reveal that the global level of peacefulness has deteriorated by an average of 0.56%.

Iceland has maintained its position as the most peaceful country in the world since 2008. In the index, which includes Ireland, Austria, New Zealand, and Singapore, all except Singapore were among the top ten most peaceful countries in the first year of the index.

Yemen has been ranked as the least peaceful country in the world in the 2024 Global Peace Index, followed by Sudan, South Sudan, Afghanistan, and Ukraine. This marks the first year that Yemen has been ranked as the least peaceful country, having dropped 24 places in the rankings since the inception of the index.

The gap between the most peaceful countries and the rest of the world is now wider than at any point in the last 16 years. Compared to 2008, the 25 most peaceful countries are 1% more peaceful in 2024, while the 25 least peaceful countries are 7.5% less peaceful.

Wars in the 21st century are evolving due to two main trends: advancements in military technology and increasing geopolitical competition. Non-state groups are now able to engage more effectively with larger states by using technologies such as drones and improvised explosive devices. The use of drones has surged, with non-state actors increasing drone attacks by more than 1,400% since 2018. This shift has made conflicts more complex and harder to resolve.

“
21. yüzyılda savaş
yüzyılımız iki temel eğilimin
etkisiyle değişiyor: askeri
teknolojideki değişimler
ve artan jeopolitik rekabet.”

2024 yılı itibarıyla, küresel barış seviyesi önceki yıla kıyasla %0,56 oranında düşmüştür. Bu, son 16 yılın 12'sinde kaydedilen bir gerilemeyi yansıtmaktadır. Küresel ölçekte 97 ülke barış seviyesinde gerileme yaşarken, sadece 65 ülke barış seviyesini iyileştirebilmiştir.

Avrupa, dünyanın en barışçıl bölgesi olmaya devam ederken, Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesi en düşük barış seviyesine sahip bölge olarak belirlenmiştir. Özellikle Suriye, Yemen ve Sudan'daki çatışmalar, bu bölgedeki barış seviyesini büyük ölçüde aşağı çekmektedir.

Bu rapor, küresel barışın sürdürülebilir kalkınma ile nasıl ilişkilendirilebileceğini, çatışmaların ekonomik etkilerini ve barışı artırmaya yönelik stratejileri detaylandırmaktadır.

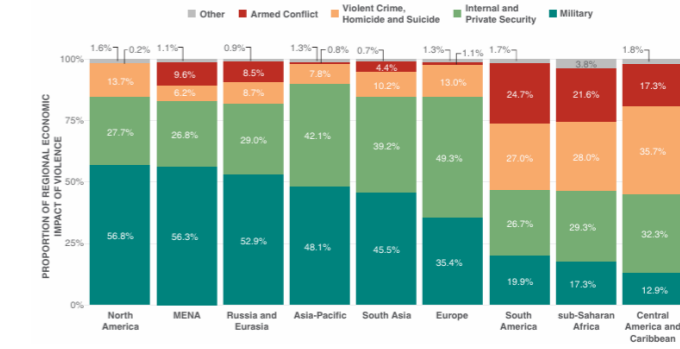
As of 2024, the global peace level has declined by 0.56% compared to the previous year. This reflects a deterioration recorded in 12 of the past 16 years. On a global scale, 97 countries have experienced a decline in their peace levels, while only 65 countries have managed to improve.

Europe remains the most peaceful region in the world, whereas the Middle East and North Africa (MENA) region has been identified as the least peaceful. In particular, conflicts in Syria, Yemen, and Sudan have significantly lowered the peace levels in this region.

This report details how global peace can be linked to sustainable development, the economic impacts of conflicts, and strategies to enhance peace.

Composition of the regional economic cost of violence, 2023

The proportional regional cost of military expenditure ranges from 13 to 57 per cent.

Küresel Barışı Tehdit Eden Ana Unsurlar

- Askeri Harcamaların Artışı:** 86 ülke askeri harcamalarını artırmış, sadece 50 ülke bu harcamaları azaltmıştır. Küresel GSYİH'nin %13,5'i askeri harcamalara gitmektedir.
- Ekonomik Kriz ve Eşitsizlik:** Savaş ve şiddet ortamı, ülkelerin ekonomik büyümesini sekteye uğratmakta ve gelir dağılımında adaletsizlikleri artırmaktadır.
- Mülteci Krizleri:** Dünyada 95 milyondan fazla insan, savaş ve çatışmalar nedeniyle yerinden edilmiştir.
- Çatışmaların Dış Aktörler Tarafından Desteklenmesi:** 100'den fazla ülke, son beş yıl içinde en az bir dış çatışmaya dahil olmuştur.
- Teknolojik Gelişmeler ve Asimetrik Savaşlar:** İnsansız hava araçları (drone'lar), siber saldırılar ve yapay zeka destekli askeri sistemler savaşların süresini uzatmakta ve çözüm yollarını zorlaştırmaktadır.

Küresel Barışın Ekonomik Boyutu

Savaşlar ve şiddet olayları yalnızca insan hayatını değil, küresel ekonomik büyümeyi de olumsuz etkilemektedir. 2023 yılında, küresel şiddet ve savaşların dünya ekonomisine maliyeti 19,1 trilyon dolara ulaşmış ve bu rakam, küresel GSYİH'nin %13,5'ine denk gelmiştir.

Özellikle Ukrayna, Afganistan ve Kuzey Kore gibi ülkeler, GSYİH'lerinin büyük bir kısmını şiddet nedeniyle

Key Factors Threatening Global Peace

- Increase in Military Expenditures:** A total of 86 countries have increased their military spending, while only 50 countries have reduced it. Military expenditures account for 13.5% of global GDP.
- Economic Crisis and Inequality:** War and violence disrupt economic growth and exacerbate income disparities within countries.
- Refugee Crises:** More than 95 million people worldwide have been displaced due to war and conflicts.
- External Support for Conflicts:** Over 100 countries have been involved in at least one external conflict in the past five years.
- Technological Advancements and Asymmetric Warfare:** Drones, cyberattacks, and AI-powered military systems prolong conflicts and complicate resolution efforts.

The Economic Dimension of Global Peace

Wars and violent incidents not only take human lives but also negatively impact global economic growth. In 2023, the cost of global violence and conflicts to the world economy reached \$19.1 trillion, accounting for 13.5% of global GDP.

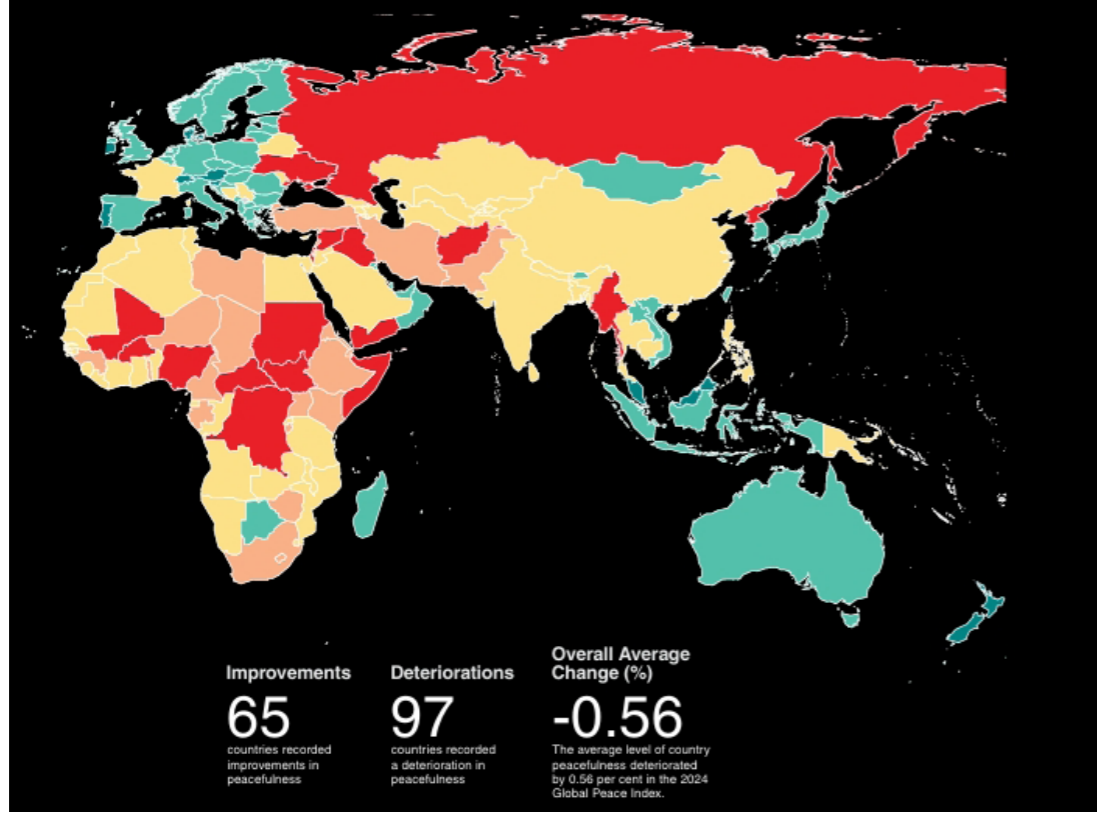
Countries such as Ukraine, Afghanistan, and North Korea have suffered significant economic losses due to

kaybetmiştir. Ukrayna ekonomisi savaş nedeniyle 2022'de %30 küçülmüş, Suriye'nin iç savaştan önce 252 milyar dolar olan ekonomisi, günümüzde %85 daralarak 8,9 milyar dolara düşmüştür.

Bu bağlamda, savaşın yalnızca askeri bir mesele olmadığını, aynı zamanda ekonomik ve sosyal bir yıkım yarattığını görmek mümkündür. Barışın ekonomik faydaları göz önüne alındığında, uzun vadede sürdürülebilir kalkınma için barışçıl politikaların teşvik edilmesi gerektiği açıktır. Çatışmaların önlenmesi, ekonomik refahı ve istikrarı sağlamak açısından kritik bir rol oynamaktadır.

violence. Ukraine's economy shrank by 30% in 2022 due to the war, while Syria's economy, which was valued at \$252 billion before the civil war, has contracted by 85%, dropping to \$8.9 billion today.

In this context, it is evident that war is not only a military issue but also a source of economic and social destruction. Considering the economic benefits of peace, it is clear that promoting peaceful policies is essential for long-term sustainable development. Preventing conflicts plays a critical role in ensuring economic prosperity and stability.

Sürdürülebilir Kalkınma İçin Barış Stratejileri

Barışı korumak ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için şu adımlar atılmalıdır:

- **Diplomatik Girişimlerin Güçlendirilmesi:** Uluslararası arabuluculuk süreçleri teşvik edilmeli, ülkeler arasında barış müzakereleri artırılmalıdır.
- **Askeri Harcamaların Azaltılması:** Savunma bütçeleri yerine sosyal refah ve kalkınma projelerine daha fazla kaynak ayrılmalıdır.
- **Ekonomik Fırsatların Artırılması:** İşsizlik ve gelir eşitsizliği azaltılarak, sosyal huzursuzlukların önüne geçilmelidir.
- **Uluslararası İş Birliklerinin Güçlendirilmesi:** Devletler ve uluslararası örgütler, küresel barışı sağlamak için daha yakın iş birliği içinde olmalıdır.
- **Eğitim ve Toplumsal Diyalogun Güçlendirilmesi:** Barış kültürü ve hoşgörüyü artırmak için eğitim programları teşvik edilmelidir.

IEP tarafından geliştirilen Pozitif Barış kavramı, barışın sadece şiddetin olmamasıyla değil, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik faktörlerle de şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Peace Strategies for Sustainable Development

To maintain peace and support sustainable development, the following steps should be taken:

- **Strengthening Diplomatic Initiatives:** International mediation processes should be encouraged, and peace negotiations between countries should be increased.
- **Reducing Military Expenditures:** More resources should be allocated to social welfare and development projects instead of defense budgets.
- **Increasing Economic Opportunities:** Reducing unemployment and income inequality can help prevent social unrest.
- **Strengthening International Cooperation:** States and international organizations should work more closely together to ensure global peace.
- **Enhancing Education and Social Dialogue:** Educational programs should be promoted to foster a culture of peace and tolerance.

The concept of Positive Peace, developed by the IEP, highlights that peace is not merely the absence of violence but is also shaped by social and economic factors.

Pozitif Barış, şu üç temel unsur üzerine kuruludur:

1. Güçlü yönetim sistemleri (hukukun üstünlüğü, düşük yolsuzluk oranı, etkili kamu yönetimi)
2. Adil ekonomik sistemler (eşit fırsatlar, istikrarlı büyüme, düşük işsizlik)
3. Sosyal uyum ve işbirliği (toplumsal güven, eğitim ve sağlık sistemleri)

Bu unsurların güçlendirilmesi, çatışma risklerini azaltabilir ve uzun vadede daha barışçıl bir dünya yaratılmasını sağlayabilir.

Küresel Barış Endeksi 2024 raporu, sürdürülebilir barışın sağlanması için uluslararası toplumun birlikte çalışması gerektiğini ortaya koymaktadır. Küresel istikrarın korunması ve savaşların azaltılması için atılacak adımlar, gelecek nesillerin daha güvenli bir dünyada yaşamasını sağlayacaktır. Ancak bunun gerçekleşmesi için ülkelerin, sadece askeri çözümlere değil, uzun vadeli barış stratejilerine de yatırım yapmaları gerekmektedir. Eğitim, ekonomik fırsatlar ve diplomasiye yönelik yatırımlar, barışı sürdürülebilir hale getirmenin en önemli araçları arasında yer almaktadır. Savaş ve şiddetin yerine barışın hakim olduğu bir dünya yaratmak için, küresel iş birliklerinin ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin daha güçlü bir şekilde desteklenmesi gerekmektedir.

Positive Peace is built on the following three key elements:

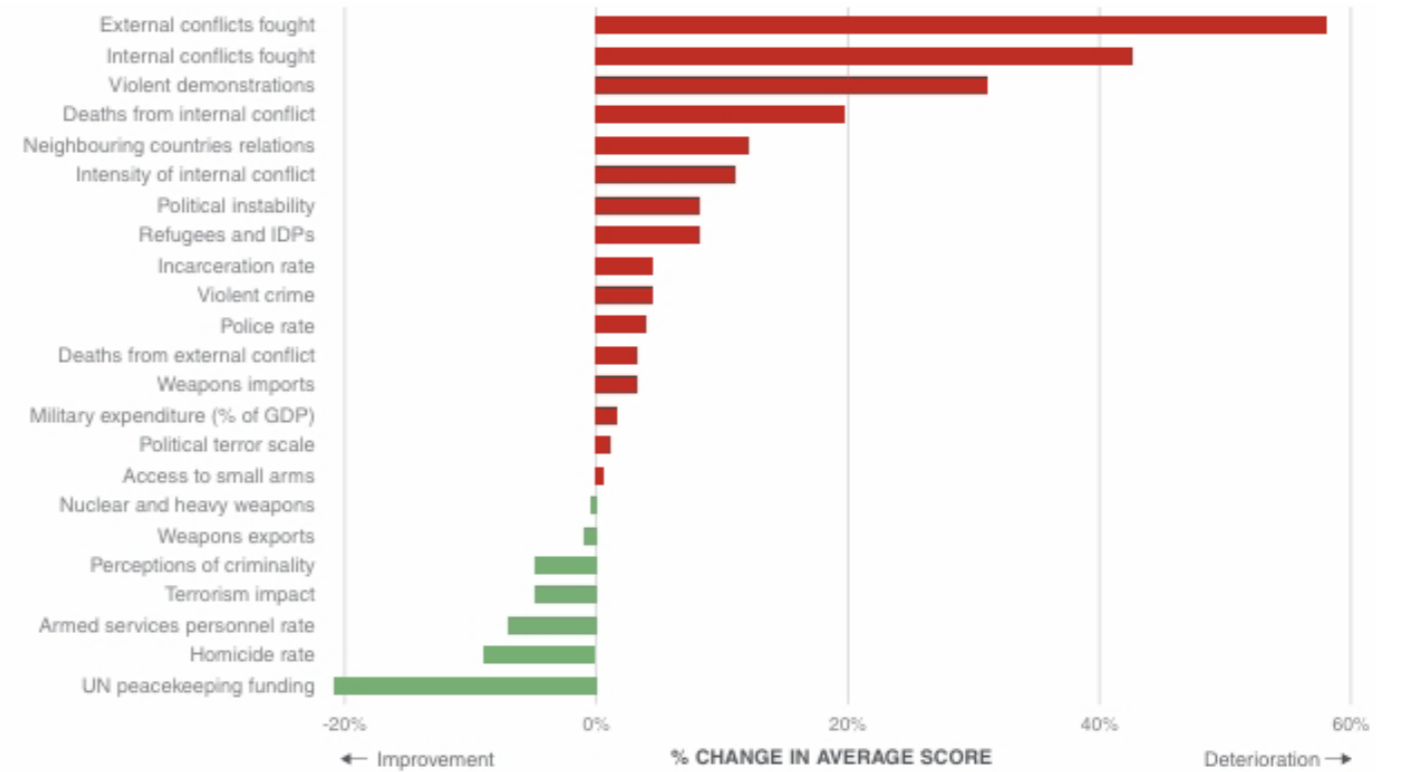
1. Strong Governance Systems (Rule of law, low corruption levels, effective public administration)
2. Fair Economic Systems (Equal opportunities, stable growth, low unemployment)
3. Social Cohesion and Cooperation (Social trust, education, and healthcare systems)

Strengthening these elements can reduce the risk of conflicts and contribute to the creation of a more peaceful world in the long term.

The Global Peace Index 2024 report highlights the need for the international community to work together to achieve sustainable peace. Steps taken to preserve global stability and reduce wars will ensure that future generations live in a safer world. However, for this to happen, countries must invest not only in military solutions but also in long-term peace strategies. Investments in education, economic opportunities, and diplomacy are among the most crucial tools for making peace sustainable. To create a world where peace prevails over war and violence, stronger support for global cooperation and sustainable development goals is essential.

Percentage change by GPI indicator, 2008–2024

Both internal conflicts fought and external conflicts fought deteriorated by over 40 per cent.

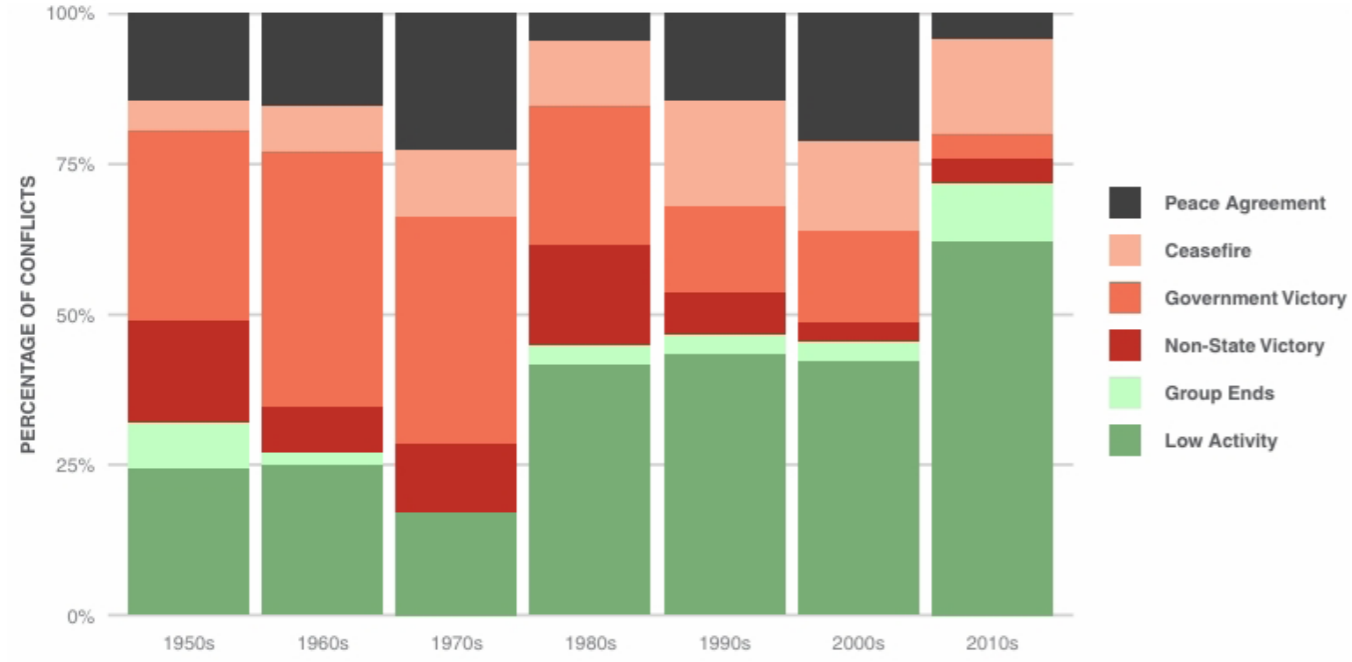
Source: IEP

2024 Küresel Barış Endeksi raporu, küresel barışın sürdürülebilir kalkınma ile doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Barış seviyelerindeki gerileme, sadece güvenlik açısından değil, ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma açısından da ciddi riskler yaratmaktadır.

The Global Peace Index 2024 report demonstrates that global peace is directly linked to sustainable development. The decline in peace levels poses significant risks not only in terms of security but also for economic growth and social development.

How conflicts end, 1950–2019

Conflicts are now far less likely to end with either some kind of formal agreement or with one side being clearly victorious.

Source: UCDP Conflict Termination Dataset; IEP Calculations

Barışı artırmak için:

1. Şiddeti azaltan politikalar geliştirilmeli,
2. Sürdürülebilir kalkınma odaklı ekonomik modeller benimsenmeli,
3. Diplomatik çözümler artırılmalı ve
4. Toplumsal uyumu destekleyen projelere yatırım yapılmalıdır.

Bu adımların atılması, daha barışçıl, istikrarlı ve sürdürülebilir bir küresel sistemin oluşmasına katkı sağlayacaktır.

To enhance peace:

1. Policies that reduce violence should be developed.
2. Economic models focused on sustainable development should be adopted.
3. Diplomatic solutions should be increased.
4. Investments should be made in projects that promote social cohesion.

Taking these steps will contribute to the development of a more peaceful, stable, and sustainable global system.

Raporun tamamına linkten ulaşabilirsiniz:
<https://www.economicsandpeace.org/global-peace-index/>

You can access the full report via the link:
<https://www.economicsandpeace.org/global-peace-index/>